

Innkalling

Utvalg:	Formannskapet
Møtested:	Formannskapssalen
Dato:	30.05.2022
Tid:	Kl. 16:00

Forfall med kortfattet begrunnelse og eventuelle habilitetsspørsmål meldes snarest til møtesekretær på valg@karmoy.kommune.no eller på telefon 52 85 74 21 / 19 / 22. Varamedlemmer møter kun etter nærmere avtale med sekretariatet.

I forkant av møtet i formannskapet avholdes følgende generalforsamlinger:

Karmøy Kino AS

Karmøy Næringsfond AS

Orientering:

Det avholdes orientering om status nytt kulturhus.

Saksliste

Sak nr.	Sakstittel
058/22	Årsregnskap med årsberetning for Karmøy kommune 2021
059/22	Budsjettoppfølging drift og investering 1. tertial 2022
060/22	Koronautgifter 1. tertial 2022
061/22	Haugaland IKT kommunalt oppgavefelleskap
062/22	Fastlegeordningen – strakstiltak for å øke handlingsrommet for kommunen
063/22	Prøveordning med bestillingsbuss for eldre
064/22	Forskrift for utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn i Karmøy kommune
065/22	Bedre polititjenester og beredskap
066/22	Regionalplan for areal- og kraftkrevende virksomhet i Rogaland - uttale til planprogram
067/22	Samlesak for referatsaker
068/22	Samlesak for spørsmål
069/22	Kjøp av Kopparen - prisregulering for ombygging (unntatt offentlighet)

Karmøy, 23.05.2022

Jarle Nilsen

Ordfører

Saksbehandler: Cathrine Ellingsen**Kommunedirektør/rådmann:** Vibeke Vikse Johnsen

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
058/22	Formannskapet	30.05.2022
	Kommunestyret	

Årsregnskap med årsberetning for Karmøy kommune 2021

Rådmannens forslag til vedtak:

Karmøy kommunestyre godkjenner Karmøy kommunes årsregnskap med årsberetning for 2021 inkludert årsregnskapet for Industrivannverket.

Saksutredning

ÅRSREGNSKAP MED ÅRSBERETNING FOR KARMØY KOMMUNE FOR 2021

Bakgrunn for saken.

Regnskapet skal vedtas av kommunestyret senest 6 måneder etter regnskapsårets slutt. I følge regnskapsforskriftene FOR-2019-06-07-714 sist endret i FOR-2020-06-23-1354 er det en del bestemmelser som gjelder regnskapets innhold og for hvordan regnskapsavslutningen skal gjennomføres. Her vises det til følgende paragrafer:

§ 7-3. Årsregnskapets innhold

Årsregnskapet skal utarbeides etter regnskapsloven kapittel 3 til 7. Årsregnskapet skal i tillegg inneholde en oppstilling av investeringsutgiftene og finansieringen av disse. Årsregnskapet skal også inneholde noteopplysninger som nevnt i § 5-12 første ledd bokstav b og § 6-2 første ledd bokstav a og b. I note skal det også opplyses om størrelsen på foretakets avdrag på lån. Oppstillingen av resultatregnskapet etter regnskapsloven og oppstillingen av investeringsutgiftene og finansieringen skal vise beløp for regnskapsåret, det opprinnelige vedtatte årsbudsjettet, det regulerte årsbudsjettet og det forrige årsregnskapet.

§ 7-4. Årsberetningens innhold

Årsberetningen skal utarbeides etter kommuneloven § 14-7.

Rådmannens kommentar:

Det framgår av § 4-3 siste setning at regnskapsmessig mindreforbruk for året skal avsettes til disposisjonsfondet under regnskapsavslutningen. Tidligere år ble dette gjort som eget vedtak i kommunestyret under behandlingen av regnskapet.

Det vises til redegjørelsen om regnskapet for 2021 i årsberetningen som er tatt inn som en del av

regnskapet. Resultatet for 2021 ble gjort opp i kroner 0,- i tråd med forskrift. Mindreforbruket ble saldert med overføring til disposisjonsfondet med kr 190 988 208.

Kommunen har plassert store finansielle verdier i finansmarkedet. Rådmannen viser her til en egen finansrapport. Finansmarkedet er volatil, noe som kan føre til at resultatet år om annet kan gi dårligere avkastning enn beregnet, og noen år mye bedre. Per 31.12.2021 oppnådde vi positiv avkastning sett i forhold til budsjettet for året.

Årsregnskapet er utarbeidet i eget hefte og består av:

- Årsregnskap 2021 for Karmøy kommune inkludert årsregnskap for Industrivannverket.
- Årsberetning Karmøy kommune Regnskap 2021. Integrert i regnskapsdokumentet.
- Revisjonsberetning for 2021. Integrert i regnskapsdokumentet.

I eget vedlegg til saken er følgende tatt med:

- Protokoller fra kontroll- og kvalitetsutvalgets behandling av Karmøy kommunes årsregnskap 2021 og Industrivannverket 2021 den 10.05.2021 (Se vedlegg).
- Utskrift av hele årsregnskapet.

Rådmannens konklusjon:

Rådmannen anbefaler at kommunestyret godkjenner Karmøy kommunes årsregnskap med årsberetning for 2021 inkludert årsregnskapet for Industrivannverket.

Vedlegg:

Årsregnskap med årsberetning for Karmøy kommune og Karmøy vannverk for 2021

Signert uttalelse årsregnskap 2021 Karmøy kommune

Signert uttalelse 2021 Karmøy vannverk

Saksbehandler: Jan Håvard Frøyland**Kommunedirektør/rådmann:** Vibeke Vikse Johnsen

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
059/22	Formannskapet	30.05.2022

Budsjettoppfølging drift og investering 1. tertial 2022**Rådmannens forslag til vedtak:****Forslag til vedtak drift:**

1. Karmøy kommunestyre tar vedlagte økonomioppfølging per 1. tertial til orientering.
2. Det gjøres følgende endringer i budsjettet for 2022:
 - a. Kommunestyret bevilger 1 350 000 kroner til å dekke økte kostnader til kapitaltilskudd til private barnehager fastsatt i Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager §6.

Økt bevilgning drift til tjenesteområde 02 Barnehage: 1 350 000 kroner. Finansieres gjennom økte inntekter for utbytter: -1 350 000 kroner.

- b. Kommunestyret bevilger 1 900 000 kroner til å dekke økte kostnader til driftstilskudd til private barnehager grunnet økt deflator i 2021.

Økt bevilgning drift til tjenesteområde 02 Barnehage: 1 900 000 kroner. Finansieres gjennom økte inntekter for utbytter: -1 900 000 kroner.

- c. Kommunestyret bevilger 3 200 000 kroner til å dekke økte kostnader med ny arbeidstidsavtale for kontaktlærere.

Økt bevilgning drift til tjenesteområde 03 Skole: 3 200 000 kroner. Finansieres gjennom økte inntekter for utbytter: -3 200 000 kroner.

- d. Kommunestyret bevilger 21 500 000 kroner til å dekke økte energikostnader for tjenesteområdene i kommunen.

Økt bevilgning drift til følgende tjenesteområder med oppgitt beløp:

Tjenesteområde	Budsjettøkning
Administrasjon	595 000
Barnehage	668 000
Barnevern	108 000
Bolig	1 744 000
Brann og ulykkesvern	30 000
Helse	526 000
Idrett	996 000
Kultur	877 000
Livssyn	13 000
Næring	724 000
Nærmiljø	64 000
Omsorg	5 215 000
Samferdsel	2 010 000
Skole	7 731 000
Sosial	185 000
Økonomi	22 000
Total budsjettøkning energi	21 508 000

Finansieres gjennom økte inntekter for utbytter på tilsammen: -21 508 000 kroner.

- e. Kommunestyret bevilger 400 000 kroner til å øke formannskapetets disposisjonspost til 500 000 kroner.

Økt bevilgning drift til tjenesteområde 01 Administrasjon: 400 000 kroner. Finansieres gjennom økte inntekter for utbytter: -400 000 kroner.

- f. Kommunestyret øker inntektene i budsjettet for Utbytter under Netto finansutgifter med -31 700 000 kroner. 28 350 000 kroner brukes til å finansiere bevilgningene i punktene 2.a til 2.e. Restbeløpet på 3 350 000 kroner avsettes til disposisjonsfond.

3. Den tilbakeførte premiereserven på 166,84 mill kroner som er satt av til kommunens premiefond i KLP, tas ut over en periode på 7 år, med 25 mill. kroner per år i 2022-2027 og resterende 16,84 mill. kroner i 2028.

Forslag til vedtak investering:

1. Rådmannens budsjettoppfølging investering per 1. tertial 2022 tas til orientering

2. Kommunestyret godkjenner foreslåtte budsjettendringer i henhold til kolonnen forslag til budsjettendring i bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 første ledd (2A), spesifisering av sum investeringsutgifter i bevilgningsoversikt investering etter budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 andre ledd (2B)

3. Kommunestyret vedtar at det settes av 1,4 mill. kroner til tapsfond for startlån i 2022, tilsvarende 2 % av årets bevilgning. Avsetningen finansieres av og beholdes på ubundet investeringsfond. Det opprettes et eget ubundet investeringsfond til formålet for å holde tapsfondet adskilt fra resterende ubundet investeringsfond.

4. Kommunestyret godkjenner revidert låneopptak for 2022, som følge av endringer i forbindelse med budsjettoppfølging investering 1. tertial 2022.

Låneopptak 2022	
Til finansiering av startlån	70 000 000 kroner
Til finansiering av øvrige investeringer	360 099 000 kroner
- herav til selvkostinvesteringer	251 353 000 kroner
Sum låneopptak	430 099 000 kroner

Saksutredning

Saksutredning drift

Basert på økonomioppfølging drift per 1. tertial, er det en positiv prognose i driftsbudsjettet på 41,7 mill. Kroner. Prognosen er noe optimistisk, da den økte lønns- og prisveksten bare i begrenset grad er lag inn i prognosene for tjenesteområdene. Med denne prognosen og før endringer i avsetning/bruk av fond, vil netto resultat kunne bli på 2,4 % for 2022.

Totaloversikt økonomi drift

Beløp i 1000

	Budsjett hiå.	Regnskap hiå.	Avvik hiå.	Budsjett 2022	Prognose inkl. tiltak	Avvik etter tiltak
Sentrale inntekter	-897 861	-925 368	27 508	-2 693 406	-2 802 706	109 300
Netto finansutgifter og inntekter	6 139	28 222	-22 083	33 870	21 070	12 800
Avsetninger og årsoppgjørdisposisjoner	0	0	0	65 916	65 916	0
Til disposisjon	-891 722	-897 146	5 424	-2 593 620	-2 715 720	122 100
Administrasjon	61 593	63 961	-2 368	172 099	172 104	-5
Barnehage	188 169	188 246	-76	405 048	415 698	-10 650
Skole	233 785	237 420	-3 635	664 653	688 337	-23 684
Kultur	19 985	18 707	1 278	56 206	57 256	-1 050
Idrett	10 803	12 250	-1 447	29 747	31 397	-1 650
Livssyn	13 380	13 279	102	27 084	27 084	0
Helse	44 573	59 867	-15 295	128 465	129 215	-750
Omsorg	327 481	406 546	-79 065	923 348	957 918	-34 570
Sosial	38 836	39 807	-972	113 878	131 048	-17 170
Barnevern	38 282	34 446	3 837	112 696	116 196	-3 500
Forvaltning	3 381	1 619	1 762	7 768	5 376	2 392
Nærmiljø	9 593	8 953	640	30 092	29 792	300
Bolig	-1 538	-1 939	401	5 230	7 530	-2 300
Næring	5 213	8 877	-3 664	13 384	14 084	-700
Samferdsel	11 830	12 015	-184	42 141	45 141	-3 000
Brann og ulykkesvern	37 184	37 107	78	48 323	48 323	0
VAR	-51 783	-57 528	5 745	-28 941	-44 841	15 900
Økonomi	-10 492	-2 871	-7 621	-157 601	-157 686	85
Sum disponering	980 278	1 080 762	-100 485	2 593 620	2 673 972	-80 352
Merforbruk -/mindreforbruk +	88 556	183 616	-95 061	0	-41 748	41 748

Oppjustert skatteanslag i revidert nasjonalbudsjett

I revidert nasjonalbudsjett er anslaget for skatteinnngang til kommunene økt med 17,4 mrd. kroner. Dette skyldes dels en oppjustering av anslagene for lønns- og sysselsettingsvekst og dels økte utbytter til personlige skattytere i 2021 som innebærer økte skatteinntekter i 2022 på 11,4–13 mrd. kroner for kommunene. De økte skatteinntektene for økte utbytter blir i stor grad trukket inn igjen av staten. Det økte skatteanslaget har stor betydning for Karmøy kommune, da kommunens inntekter fra skatt og skatteutjevning i sum avhenger i svært stor grad av nasjonal skatteinnngang. Med disse nye anslagene vil frie inntekter bli 58 mill. kroner høyere enn i opprinnelig vedtatt budsjett. Det benyttes prognosemodellen fra KS i beregningene. Denne økningen skal dekke økte kostnader med høyere lønns- og prisvekst. I vedtatt budsjett er det lagt til grunn en deflator på 2,5 %. I revidert nasjonalbudsjett 2022 er den økt til 3,7 %. For Karmøy vil den økte kostnadsveksten utgjør over 30 mill. kroner. Økt lønns- og prisvekst er bare i begrenset grad lagt inn i prognosene for tjenesteområdene. Totalprognosen er dermed noe optimistisk.

Finanspostene bidrar positivt med 12,8 mill. kroner. Utbytte fra Haugaland Kraft blir 31,7 mill. kroner høyere enn budsjettet. Den negative avkastningen i markedsporteføljen drar i motsatt retning med -19,7 mill. kroner lavere enn budsjettet per april. Dette må forventes å svinge en hel del gjennom året. Under forutsetning av budsjettet avkastning oppnås resten av året, er prognosen for hele året også satt til -19,7 mill. kroner. Kommunestyret har satt av egne fondsmidler som ved behov skal benyttes slik av svingninger i avkastningen ikke skal ha direkte konsekvenser for løpende drift.

Forventet negativt avvik i tjenesteproduksjonen

For tjenesteproduksjonen er prognosen negativt avvik med -80,4 mill. kroner. En vesentlig del av dette er knyttet til bosetting av flyktninger, men hvor økte kostnader må ses i sammenheng med økt integreringstilskudd. Justert for høyere bosettingsinntekter, er avviket på -32,1 mill. kroner. De største utfordringene ligger innen strømpriser, samt innen tjenesteområdene barnehage og omsorg.

Hovedpunktene i tjenesteproduksjonen er som følger:

- Et høyere antall og andel barn som benytter seg av barnehagetilbudet, og det tar lengre tid enn forventet å oppnå full økonomisk effekt av omorganiseringen av arbeidet med spesialpedagogisk hjelp for førskolebarn. I tillegg er det noen budsjettmessige konsekvenser fra statsbudsjettet med videreføring av kapitaltilskuddet og økt deflator i 2021, som har effekt på tilskuddet til private barnehager. Dette medfører at prognosen for barnehagene er på -10,6 mill. kroner.
- Fortsatt sterk vekst i vedtak om brukerstyrt personlig assistanse (BPA) og andre kostnadsutfordringer bidrar til en negativ prognose på omsorgssektoren på -34,6 mill. kroner.
- Høye strømpriser medfører 21,5 mill. kroner i økte kostnader, fordelt på de ulike tjenesteområdene.
- VAR viser en positiv prognose på 15,9 mill. kroner grunnet høyere rentenivå enn i budsjettet. Dette innebærer at kommunen får høyere inntekter fra selvkostområdet VAR, for å dekke beregnet høyere kapitalkostnader hos kommunen, og må derfor ses i sammenheng med kommunens finansutgifter. Siden beregningen av kapitalkostnader i selvkostområdet gjøres på bakgrunn av sentralt fastsatte forutsetninger, er de ikke direkte koplet til kommunens faktiske rentekostnader. Disse faktiske rentekostnadene avhenger blant annet av andel fastrente. Vurderingen per april er at kommunen har en høy andel fast rente, og at kommunens renteutgifter vil øke vesentlig mindre enn de økte beregnede kapitalkostnadene i selvkostområdet.
- På andre områder er avvikene, korrigert for forslagene til budsjettendringer i denne saken og bosetting, mindre eller positive.

Koronasituasjonen har i årets første måneder påvirket kommunen, også på økonomiområdet. Dette påvirker tallene, og gjør sammenligninger mer krevende, og sammen med usikkerhet om hvordan pandemien påvirker aktivitet og bruk av tjenester, det kan være vanskeligere å fange opp trender. Karmøy kommune har tatt i bruk den sentrale rammeavtalen om utvidet kompensasjon for overtid og merarbeid i forbindelse med koronapandemien. Dette har ført til en kraftig økning i merkostnadene. Det er tidligere lagt til grunn at finansieringen av merkostnadene med korona ville komme i revidert nasjonalbudsjett. Det gjorde det ikke. Det kom i stedet uklare signaler om finansieringen. Rådmannen viser til egen sak om korona der dette omtales grundigere.

Hovedbildet uavhengig av korona, er at det er signaler om et betydelig kostnadspress på flere områder i tjenesteproduksjonen.

Andre forutsetninger

Det er i rapporten lagt til grunn at kommunens merutgifter i forbindelse med covid19-pandemien blir dekket av statlige midler.

Forslag til budsjettendringer innen Barnehage

Kapitaltilskudd

I forslag til statsbudsjett 2022 ble det foreslått å redusere satsene for kapitaltilskudd. Dette ble også lagt til grunn i vedtatt budsjett 2022 for tjenesteområdet 02 Barnehage, med en reduksjon i rammen på 1,178 mill. kroner. I vedtatt statsbudsjett ble reduksjonen tatt bort og satsen økt med 100 kroner pr heltidsplass, ref. Forskrift om tildeling av tilskudd til private barnehager § 6 (endret 21.12.2021). Opptaket av barn 15.12.2021 viser at det er 1734,4 heltidsplasser i private barnehager. Med endringene i vedtatt statsbudsjett, gir det en kostnad ut over det som er lagt til grunn i budsjettet for kommunen på 1,350 mill. kroner. Rådmannen foreslår derfor å øke rammen på tjenesteområdet 02 Barnehage med 1,350 mill. kroner, som finansieres gjennom det økte utbytte fra Haugaland Kraft.

Økt tilskudd private barnehager grunnet økt deflator i 2021

I vedtatt budsjett 2022 ble det lagt til grunn en deflator for 2021 på 2,7 % ved beregning av tilskuddet til private barnehager. Deflatoren er i ettertid justert til 3,3 % og satt som grunnlag for tilskudd til private barnehager. Med endringen i deflatoren, gir det en kostnad utover det som er lagt til grunn i budsjettet for kommunen på 1,900 mill. kroner. Grunnet økt deflator foreslår rådmannen å øke rammen på tjenesteområdet 02 Barnehage med 1,900 mill. kroner, som finansieres gjennom det økte utbytte fra Haugaland Kraft.

Forslag til budsjettendringer innen Skole

KS og lærerorganisasjonene har etter forhandlinger blitt enig om ny arbeidstidsavtale (SFS 2213). Avtalen gjelder fra 1.1.2022 til 31.12.2023, men endringene i særavtalen gjøres i praksis gjeldende fra nytt skoleår 2022/2023.

Om avtalen skriver KS:

«KS er enige med lærerorganisasjonene i at kontaktlærerrollen er viktig og at den bør styrkes. Mer tid til kontaktlærerrollen er i rapporten "Skolen etter koronapandemien" understreket som et viktig tiltak mot tapt læring som følge av pandemien.

I tillegg til reduksjonen i årsrammen for undervisning som alle kontaktlærere har i dag, får lærere i

grunnskolen som er kontaktlærer for 21 elever eller mer, fra skoleåret 2022/2023, en ytterligere reduksjon med 28,5/38 (60/45 minutters enheter) årsrammetimer. Ressursen kan fordeles på en annen måte ved partsenighet.»

Det er gjennomført kvalitative og kvantitative beregninger av effekten for Karmøy kommune, og resultatet er tatt inn i ressursmodell for grunnskolen for år 22/23. Konsekvensen er at det må settes av 10,04 stillinger utover det tidligere tildelte, for å ivareta den avtalemessige forpliktelsen med hensyn til økt timeantall for kontaktlærere. Dette gir en helårseffekt på 7,600 mill. kroner. Effekten for 2022 med 5/12 blir 3,200 mill. kroner. Rådmannen foreslår derfor å øke rammen for tjenesteområdet 03 Skole med 3,200 mill. kroner for budsjettåret 2022, som finansieres gjennom det økte utbytte fra Haugaland Kraft.

Forslag til budsjettendringer innen energipriser

Prognosen tilsier at høye strømpriser medfører om lag 21,5 mill. kroner i økte kostnader, fordelt på de ulike tjenesteområdene. Det er lite som tilsier at prisene skal gå ned i løpet av året. Rådmannen foreslår følgende økning i rammene for tjenesteområdene:

Tjenesteområde	Budsjettøkning
Administrasjon	595 000
Barnehage	668 000
Barnevern	108 000
Bolig	1 744 000
Brann og ulykkesvern	30 000
Helse	526 000
Idrett	996 000
Kultur	877 000
Livssyn	13 000
Næring	724 000
Nærmiljø	64 000
Omsorg	5 215 000
Samferdsel	2 010 000
Skole	7 731 000
Sosial	185 000
Økonomi	22 000
Total budsjettøkning energi	21 508 000

Dette finansieres av det økte utbytte fra Haugaland Kraft.

Forslag til budsjettendringer innen formannskapets disposisjonspost

I rådmannens forslag til Handlingsprogram 2022-2025 var det i forslag til vedtakspunkt 16 lagt inn kr 900 000 i avsetning til formannskapets disposisjonspost. Dette innbar i realiteten en økning i forhold til vedtatt budsjett for 2021 (KST 176/20 vedtakspunkt 16) med 400 000 kroner. Ved en inkurie ble det ikke opprettet et tiltak for denne økningen i budsjettets talldel. Da kommunestyret i KST 136/21 vedtakspunkt 16 vedtok å redusere formannskapets disposisjonspost med kr 400 000 til kr 500 000 til, medførte det et tiltak i talldelen som i praksis reduserte disposisjonsposten til kr 100 000. For å opprettholde kommunestyrets vedtak om formannskapets disposisjonspost på kr 500 000, foreslår rådmannen å øke rammen for tjenesteområdet 01 Administrasjon med kr 400 000. Dette finansieres gjennom det økte utbytte fra Haugaland Kraft.

Forslag til budsjettendringer for utbytte under sentrale poster

Utbytte fra Haugaland Kraft AS er 31,7 mill. kroner høyere enn vedtatt budsjett. Rådmannen foreslår å øke budsjettet for utbyttet under sentrale poster med tilsvarende beløp. Av dette blir 28,350 mill. kroner brukt til å finansiere de andre foreslåtte budsjettendringen i denne saken. Det resterende beløpet på 3,35 mill. kroner, foreslås avsatt til disposisjonsfond for å dekke opp rundt usikkerheten om lønnsvekst og koronafinansiering.

Frigjøring av premiereserver i KLP

Som følge av endringer i reglene for offentlig tjenstepensjon er det frigjort betydelige midler fra oppsparte pensjonsreserver (premiereserver) i KLP. For Karmøy kommune betyr dette at kommunen har fått tilbakeført 166,84 mill. kroner som er satt av til kommunens premiefond i KLP.

Midler på premiefondet kan bare benyttes til betaling av fremtidige pensjonspremier. Kommunene må ta stilling til på hvilken måte bruk av premiefondet skal skje. Bruk av premiefondet til å dekke pensjonspremier vil redusere det såkalte premieavviket i året dette gjøres. Dette året vil bruk av premiefond først og fremst ha likviditetsmessig effekt ved at kommunen reduserer premiefondet i KLP og samtidig betaler inn tilsvarende mindre premie. Dette vil redusere likviditet og avkastning på premiefondet i KLP, og øke likviditet og avkastning på kommunens egen likviditet. Samtidig vil redusert premieavvik i påfølgende år ha en resultateffekt, der kommunenes samlede regnskapsmessige kostnad blir redusert. Karmøy avskriver premieavvik over 7 år, og reduksjon i premieavvik vil ha positiv effekt de kommende 7 årene.

Hensynet til en ansvarlig økonomiforvaltning tilsier etter rådmannens vurdering at kommunen

bruker de frigjorte midlene med tanke på å få til en jevn utvikling i pensjonskostnadene. Rådmannen foreslår på denne bakgrunn at de tilbakeførte premiereservene tas ut over en periode på 7 år, med 25 mill. kroner per år i 2022-2027 og resterende 16,84 mill. kroner i 2028.

Rådmannens konklusjon for budsjettoppfølging drift

Den samlede prognosen i denne budsjettoppfølgingen tyder på at kommunen vil få et bedre driftsresultat enn budsjettert som følge av høyere skatteinngang til kommunene enn staten anslo i fjor høst. Dette dekker mer enn den negative prognosen som tjenestene viser. Men det er en risiko for at koronautgiftene ikke fullt ut blir kompensert og i prognosen er det bare i begrenset grad tatt høyde for økt lønns- og prisvekst. Dette gjør at rådmannen vil arbeide videre med å tilpasse utgiftsnivået til de vedtatte rammene for tjenesteområdene inneværende år og videre i økonomiplanen.

Saksutredning investering

Karmøy kommunen har i 2022 over 80 aktive investeringsprosjekt, med et samlet årsbudsjett på 1,15 mrd. kroner. Det er per 1. tertial regnskapsført investeringsutgifter på 164 mill. kroner.

Bakgrunn for saken

Rådmannen viser til vedtatt økonomireglement investering, hvor det fremkommer at det skal rapporteres på investeringene til formannskap og kommunestyret tertialvis (1, 2, og 3 tertial). Rapporteringen skal fokusere på vesentlig styringsinformasjon som fremdrift, økonomi, kvalitet og risiko.

I tertialrapporten foreslår rådmannen endringer i forhold til årets budsjett eller i forhold til prosjektets totale budsjetttramme. Det skilles mellom årsavhengige budsjettjusteringer og budsjettjusteringer knyttet til prosjektets vedtatte totalramme. Årsavhengige budsjettjusteringer er i hovedsak en teknisk øvelse for å ivareta krav til et realistisk årsbudsjett og er knyttet til periodisering av budsjettet innenfor prosjektets vedtatte totale budsjetttramme. Vesentlige endringer knyttet til prosjektets totale budsjetttramme fremmes som egne budsjettsaker uavhengig av tertialrapporteringen. Mindre, mer tekniske endringer av total budsjetttramme kan foreslås i forbindelse med tertialrapporteringen.

Hovedbildet knyttet til kommunens investeringsportefølje per 1. tertial 2022

Kommunen har per 1. tertial 2022 i overkant av 80 aktive investeringsprosjekt, med et samlet årsbudsjett (sum investeringsutgifter) på over 1,15 mrd. kroner. Per 1. tertial ligger påløpte investeringsutgifter på 164 mill. kroner. Per 1. tertial 2021 var sammenlignbart realisert investeringsnivå i kommunen på 77 mill. kroner. Realisert investeringsnivå så langt i 2022 er betydelig høyere enn for samme periode de siste årene. Dette skyldes at flere av de store prosjektene i porteføljen nå er i gjennomføringsfasen. Dette gjelder blant annet Skudeneshavn sykehjem, Ny idrettshall Vormedal, Stangaland skole og Solheimtunet. I tillegg er det i 2022 god fremdrift på flere av underprosjektene knyttet til hovedplan vann og hovedplan avløp. Prosjekt som Beredskapssenter lege og brann, Ny gjenvinningsstasjon, Nye Veavågen skole og Byutvikling er noen av prosjektene som er under prosjektering hvor det forventes at prosjektene kan kunngjøre anbudskonkurranse i løpet av 2022.

Investeringsbudsjett 2022 består av opprinnelig budsjett 2022, samt ubrukte budsjettmidler fra 2021 som er rebudsjettert i 2022. I tillegg er vedtatte budsjettendringer knyttet til økt total budsjetttramme for prosjektene Ny gjenvinningsstasjon og Etablering av scene og oppgradering av tilhørende uteareal i Kopervik innarbeidet i budsjett 2022.

Årsavhengig budsjettjustering

Budsjettert investeringsnivå har vært stigende de siste årene. Gjennomføringsevnen har i samme periode ikke vært like høy som gjennomføringsviljen. Dette har medført et budsjettmessig etterslep, som igjen medfører et betydelig investeringsbudsjett inneværende år. Realisert investeringsnivå de siste årene har ligget på i underkant av 500 mill. kroner. Tross god gjennomføring så langt i 2022 er

det dessverre ikke realistisk at all planlagt aktivitet i år lar seg realisere. Basert på oppdaterte prognoser i forhold til fremdrift og periodisering av budsjett foreslår rådmannen en årsavhengig budsjettjustering på 252,9 mill. kroner. Foreslått budsjettjustering er kommentert per prosjekt i prosjektrapporten «Status investeringer». Årsakene til at budsjettmessig fremdrift ikke blir som planlagt og budsjettert er mange. Noen prosjekt har forsinket fremdrift og ferdigstillelse i forhold til tidligere plan, og avsatte budsjettmidler må flyttes ut av den grunn. Andre prosjekt opprettholder planlagt ferdigstillelse mens periodisering av budsjettet viser seg å avvike fra oppdatert betalingsplan. Prosjekt hvor det skal erverves grunn trekker ofte ut i tid fordi forhandlingsperioden blir lengre enn håpet på. Komplekse prosjekt har gjerne en lang avklaringsprosess før selve planleggingen av bygging kan tas tak i. I tillegg er det en knapphet i forhold til interne ressurser på flere fagfelt. I tider med høykonjunktur er det vanskeligere for kommunen å rekruttere og beholde kvalifisert arbeidskraft.

Prosjekt som avsluttes

Prosjektene Energikartlegging, Husøy industrifelt – klargjøring av område 6 og Skudeneshavn brannstasjon – ombygging/tilbygg er ferdigstilt i sin helhet og prosjektene kan avsluttes. Energikartlegging og Skudeneshavn brannstasjon avsluttes med litt merforbruk, mens prosjektet knyttet til Husøy industrifelt avsluttes med et betydelig mindreforbruk. Mer informasjon knyttet til det enkelte prosjektet fremkommer i prosjektrapporten «Status investeringer».

Budsjettmessig endring knyttet til mer- og mindreforbruk ved avslutning av prosjektene ivaretas i rådmannens samlede forslag til budsjettjustering. Prosjektene avsluttes med et samlet mindreforbruk på 4 945 000 kroner.

Investeringsprosjekt som avsluttes	Total budsjetttramme	Akkumulert regnskap	Budsjett 2022	Regnskap 2022	Budsjettavvik
Energikartlegging	2 000 000 kr	2 277 332 kr	-242 000 kr	35 169 kr	-277 169 kr
Husøy industrifelt - klargjøring av område 6	10 000 000 kr	4 777 204 kr	7960 000 kr	2 737 623 kr	5 222 377 kr
Skudeneshavn brannstasjon - ombygging/tilbygg	11 600 000 kr	11 759 811 kr	-88 000 kr	71 741 kr	-159 741 kr
				Sum budsjettavvik	4 945 208 kr

Diverse

Kirkebygg – rehabilitering (årsbevilgning)

Kommunestyret vedtok desember 2021 i sak 136/21 - Handlingsprogram 2022-2025 med budsjett og økonomiplan å øke budsjett 2022 for Kirkebygg - rehabilitering med 500 000 kroner. Ved en feil ble det beregnet momskompensasjon på dette beløpet tilsvarende 100 000 kroner. Budsjettmidlene utbetales til Karmøy kirkelige fellesråd som investeringstilskudd og skal derfor være eks.mva. Rådmannen foreslår at feilen rettes opp. Dette innebærer at budsjettert momskompensasjon reduseres med 100 000 kroner og at bruk av lån økes med 100 000 kroner.

Tapsfond for startlån

Rådmannen viser til kommunestyresak 073/21 - Startlån - Ekstra låneopptak i 2021 - Avsetting til tapsfond for startlån hvor det fremkommer at tapsfond til startlån til enhver tid bør være på 2 % av samlet utlån. Rådmannen anbefaler derfor at det avsettes til tapsfond med 1,4 mill. kroner tilsvarende 2 % av årets budsjetterte utlån, fratrasket ubrukte budsjetterte utlånsmidler fra 2021

som er rebudsjettert i 2022. Saldo på tapsfondet blir da 7,5 mill. kroner. Avsetningen finansieres av og beholdes på ubundet investeringsfond. Det opprettes et eget ubundet investeringsfond til formålet for å holde tapsfondet adskilt fra resterende ubundet investeringsfond.

Låneopptak 2022

Med bakgrunn i oppdaterte prognoser per 1. tertial 2022 foreslår rådmannen budsjettendringer knyttet til investeringsutgifter på 257 719 000 kroner. 252 874 000 kroner av dette gjelder årsavhengige budsjettjustering som trekkes ut av budsjett 2022 og innarbeides i forbindelse med rullering av investeringsbudsjett 2023-2031. Prosjekt som avsluttes per 1. tertial 2022 avsluttes med et samlet mindreforbruk på 4 945 000 kroner, som foreslås budsjettjustert. Tilskudd til andres investeringer økes med 100 000 kroner med bakgrunn i en feil i budsjett 2022 for Kirkebygg – rehabilitering (årsbevilgning).

Foreslåtte budsjettendringer medfører et redusert finansieringsbehov i 2022. Bruk av lån reduseres med 242 594 000 kroner. Låneopptak for 2022 blir da:

Låneopptak 2022	
Til finansiering av startlån	70 000 000 kroner
Til finansiering av øvrige investeringer	360 099 000 kroner
- herav til selvkostinvesteringer	251 353 000 kroner
Sum låneopptak	430 099 000 kroner

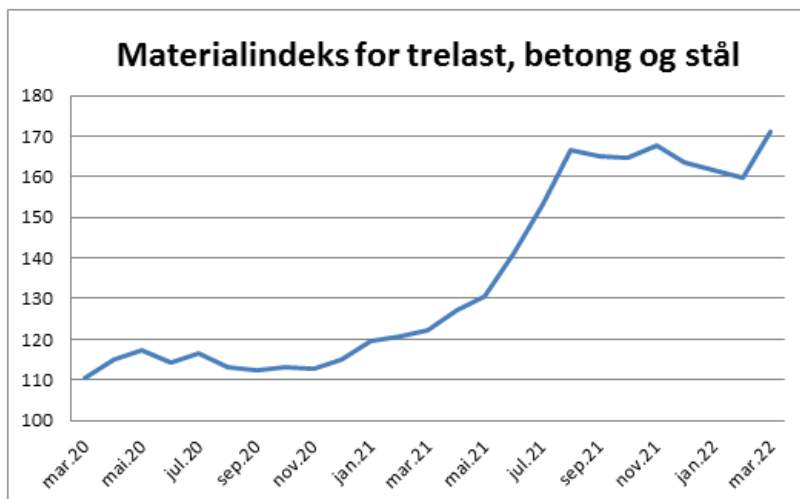
Sterk prisvekst og lange leveringstider

Covid-19 pandemien har de siste par årene hatt betydelig innvirkning på global varehandel, og har skapt kapasitetsutfordringer på tilbudssiden og vanskeliggjort transport av varer. Samtidig har vi hatt høy internasjonal etterspørsel etter byggevarer. Gjennom 2021 har det funnet sted en svært stor prisøkning på energivarer. Særlig har denne utviklingen vært drevet av høye priser på naturgass. Varer som produseres av betydelige mengder energi, har dermed blitt påvirket av de høye energiprisene. Russlands invasjon av Ukraina har som kjent utløst en omfattende handelskrig mellom vestlige land og Russland/Hviterussland. Dessuten vil det meste av vareeksport fra Ukraina falle bort. En del av innsatsfaktorene som hyppig brukes i kommunens investeringer vil i global handel direkte bli påvirket av krigen. Både Russland og Ukraina er i utgangspunktet blant verdens største stålprodusenter. Russland og Hviterussland er store produsenter av trelast og trebaserte produkter. Varetilgjengeligheten som forsvinner fra Ukraina, Russland og Hviterussland må dermed etterspørres fra andre markeder.

Investeringsbudsjettet for 2022-2031 baserer seg på prisnivået medio 2021 justert for forventet prisstigning for 2022. Den faktiske prisveksten det siste året har vært betydelig høyere enn forutsatt per medio 2021. Dette medfører økt risiko for at flere av kommunens investeringsprosjekt er underfinansiert. Kostnadsreduserende tiltak i forhold til omfang, innhold, materialvalg og liknende må vurderes for det enkelte prosjekt. I tillegg er det lange leveringstider på flere typer varer, som kan medføre forsinket fremdrift i pågående prosjekt.

Innsatsfaktorer som hyppig brukes i kommunens investeringer er trelast, betong, armeringsstål og konstruksjonsstål. I henhold til grafen under viser indeksprisutvikling for perioden mars 2021 – mars 2022 for disse byggematerialer en prisvekst på 40 %.

Flere av kommunens pågående investeringsprosjekt har helt eller delvis inngått fastpriskontrakt med entreprenør. Med så sterk prisutvikling og i usikre tider som nå vil det kunne bli vanskeligere å enes om fastpriskontrakter. Det vil derfor være naturlig at det for kommunens kommende utlysninger i større grad legges opp til indeksregulerte kontrakter.

Grunnlagsdataene er hentet fra Statistisk Sentralbyrås statistikkbank (08657 – Byggekostnadsindeks for boliger) Materialindeks for trelast, betong og stål (2015=100), etter statistikkvariabel, materialtype og måned.

Byggekostnadsindeks for veganlegg viser også en historisk prisøkning. Materialkostnadene har gått opp med 26,3 % det siste året og maskinkostnadene ekskludert maskinfører har gått opp 9,7 % de siste 12 månedene. Største del av denne kostnadsveksten har kommet i 2022, hvor dieselpriisen har vært en faktor. Denne prisveksten har stor påvirkning på mange av kommunens investeringsprosjekt. Spesielt gjelder dette prosjekter innenfor veg, vann og avløp. Det jobbes med å gjennomgå prosjektrammene i forbindelse med beslutningspunkter for de ulike prosjektene og ved rullering av investeringsbudsjettet. Vesentlige endringer knyttet til prosjektets totale budsjettramme fremmes som egne budsjettsaker, eller i forbindelse med neste års handlingsprogram.

Bevilgningsoversikt investering budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 første ledd (2A)

Beløp i 1000

	Årsbudsjett 2022	Årsprognose	Avvik prognose i kr	Forslag til budsjettendring
Investeringer i varige driftsmidler	1 131 119	873 300	257 819	-257 819
Tilskudd til andres investeringer	5 300	5 400	-100	100
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	11 000	11 000	0	0
Utlån av egne midler	3 684	3 684	0	0
Avdrag på lån	0	0	0	0
Sum investeringsutgifter	1 151 103	893 384	257 719	-257 719
Kompensasjon for merverdiavgift	-101 498	-89 761	-11 737	11 737
Tilskudd fra andre	-52 189	-48 801	-3 388	3 388
Salg av varige driftsmidler	-29 527	-24 527	-5 000	5 000
Salg av finansielle anleggsmidler	0	0	0	0
Utdeling fra selskaper	0	0	0	0
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	0	0	0	0
Bruk av lån	-625 425	-382 831	-242 594	242 594
Sum investeringsinntekter	-808 639	-545 920	-262 719	262 719
Videreutlån	97 392	97 392	0	0
Bruk av lån til videreutlån	-97 392	-97 392	0	0
Avdrag på lån til videreutlån	15 000	15 000	0	0
Mottatte avdrag på videreutlån	-15 000	-15 000	0	0
Netto utgifter videreutlån	0	0	0	0
Overføring fra drift	-131 200	-131 200	0	0
Avsetninger til bundne investeringsfond	0	0	0	0
Bruk av bundne investeringsfond	0	0	0	0
Avsetninger til ubundet investeringsfond	26 527	21 527	5 000	-5 000
Bruk av ubundet investeringsfond	-237 791	-237 791	0	0
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-342 464	-347 464	5 000	-5 000
Fremført til inndekning i senere år (udekket)	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt investering budsjett- og regnskapsforskriften § 5-5 andre ledd (2B)

1. Investeringer i varige driftsmidler

Beløp i 1000

	Årsbudsjett 2022	Årsprognose	Avvik prognose i kr	Forslag til budsjettendring
Administrasjon				
IKT-investeringer (årsbevilgning)	10 842	10 842	0	0
Digitalisering (planprosjekt)	3 414	3 414	0	0
Energikartlegging	-242	35	-277	277
Reservestrøm	1 492	492	1 000	-1 000
Oppgradering av Senteret	10	10	0	0
MO-senter og administrasjonslokaler	64 978	36 978	28 000	-28 000
Kjøp av eiendom	7 500	7 500	0	0
Sum Administrasjon	87 994	59 271	28 723	-28 723
Barnehage				
Skudenes barnehage - vann/avløpskrav	500	0	500	-500
Vormedal barnehage - universell utforming og oppgradering uteareal	800	800	0	0
Bygnes vitenbarnehage - universell utforming og oppgradering uteareal	551	551	0	0
Oppgradering uteareal kommunale barnehager	6 800	6 800	0	0
Sum Barnehage	8 651	8 151	500	-500
Skole				
Universell utforming og oppgradering uteareal	169	169	0	0
Kopervik skole				
Stangaland skole	55 645	55 645	0	0
Vormedal ungdomsskole - rehab/påbygg	100	100	0	0
Nye Veavågen skole	30 540	26 040	4 500	-4 500
Solcellepanel formålsbygg - pilot	1 599	1 000	599	-599
Vormedal ungdomsskole - UU og oppgradering uteareal	600	600	0	0
Kjøp av båt, Vågen læringscenter	1 500	1 500	0	0
Realfagslab Stangaland og Bø ungdomsskole	1 200	2 400	-1 200	1 200
Skudeneskole skole - universell utforming og oppgradering uteareal	2 500	0	2 500	-2 500
Sum Skole	93 853	87 454	6 399	-6 399
Kultur				
Nytt kulturhus	216	216	0	0
Sum Kultur	216	216	0	0
Idrett				
Stangaland skole	8 733	8 733	0	0
Åkra - ertv/infrastruktur/idrettshaller	253	253	0	0
Ny idrettshall Vormedal	37 235	37 235	0	0
Nye Veavågen skole	1 900	1 500	400	-400
Sum Idrett	48 121	47 721	400	-400
Livssyn				
Kirkebygg - rehabilitering (årsbevilgning)	100	0	100	-100
Sum Livssyn	100	0	100	-100
Helse				
Beredskapscenter, lege og brann	4 163	1 000	3 163	-3 163
Sum Helse	4 163	1 000	3 163	-3 163
Omsorg				
Vea sykehjem - byggetrinn 2	76	76	0	0
Skudeneskole sykehjem	96 065	96 065	0	0
Digitalisering / pasientsikringsanlegg	13 679	13 679	0	0
MO-senter og administrasjonslokaler	17 011	11 011	6 000	-6 000
Ladestasjoner el-biler	2 024	2 024	0	0
Takheiser beboerrom sykehjem	4 000	4 000	0	0
Sum Omsorg	132 855	126 855	6 000	-6 000

	Årsbudsjett 2022	Årsprognose	Avvik prognose i kr	Forslag til budsjettendring
Sosial				
MO-senter og administrasjonslokaler	17 501	11 501	6 000	-6 000
Sum Sosial	17 501	11 501	6 000	-6 000
Forvaltning				
Oppmålingsmateriell (årsbevilgning)	51	51	0	0
Sum Forvaltning	51	51	0	0
Nærmiljø				
Historiske Avaldsnes - driftsbygning og parkering	6 500	0	6 500	-6 500
Turveier Vea	6 531	2 000	4 531	-4 531
Turveier Almannamyra	1 000	1 000	0	0
Universell utformet sti Bukkøy	1 780	0	1 780	-1 780
Park lekeplass Åkra etappe 2	322	322	0	0
Byutvikling (planprosjekt)	33 759	13 759	20 000	-20 000
Etablering av scene og oppgradering av tilhørende uterom, Kopervik	3 925	3 925	0	0
Dagsturhytte	1 500	1 500	0	0
Sum Nærmiljø	55 317	22 506	32 811	-32 811
Bolig				
Boliger tilpasset vanskeligstilte 2018-2023 (planprosjekt)	10 165	5 800	4 365	-4 365
Stemmemyr (Spanne) boligfelt - etappe 3	2 328	2 328	0	0
Sandbakkene/Solhaugvegen (Åkrehamn) boligfelt	1 869	669	1 200	-1 200
Planleggingsmidler omsorgstun, langtidsplasser mv. fastlandet	44 412	44 412	0	0
Solheimtunet omsorgsboliger	17 482	17 482	0	0
Tøkjemyr omsorgsboliger vea	123	123	0	0
Skudeneshavn sykehjem	20 431	20 431	0	0
Rusnes (Kopervik) boligfelt	1 000	400	600	-600
Hålandshøgda (Skudeneshavn) boligfelt	300	300	0	0
Stemmemyr (Spanne) boligfelt - etappe 4	1 000	300	700	-700
Sum Bolig	99 110	92 245	6 865	-6 865
Næring				
Storamyra (Skudeneshavn) industrifelt, etappe 2	3 112	0	3 112	-3 112
Husøy industrifelt - klargjøring av område 6	7 960	2 738	5 222	-5 222
Kjøp og opparbeidelse av tomt til biogass fyllestasjon	6 200	6 200	0	0
Sum Næring	17 272	8 938	8 334	-8 334
Samferdsel				
Trafikksikkerhetsplan 2018-2021 (planprosjekt)	20 894	8 894	12 000	-12 000
Vedlikeholdsmaskiner, Samferdsel og utemiljø (årsbevilgning)	5 066	5 066	0	0
Tostemvege, Åkrehamn	3 434	3 434	0	0
Hovedplan vei (planprosjekt)	6 977	6 977	0	0
Gang og sykkelvei, Eidsbakkane - Stølen	1 000	100	900	-900
Lagerlokaler, Åkrehamn	54	54	0	0
Infrastruktur/utvikling Kolnes	5 126	5 126	0	0
Overdragelse av anlegg fra andre (årsbevilgning)	2 473	2 473	0	0
Sum Samferdsel	45 024	32 124	12 900	-12 900
Brann og ulykkesvern				
Beredskapssenter, lege og brann	12 933	1 500	11 433	-11 433
Brannstasjon Veavågen	1 437	1 437	0	0
Skudeneshavn brannstasjon - ombygging/tilbygg	-88	72	-160	160
Sum Brann og ulykkesvern	14 282	3 009	11 273	-11 273

Beløp i 1000

	Årsbudsjett 2022	Årsprognose	Avvik prognose i kr	Forslag til budsjettendring
VAR				
Vann og avløpsutbygging Kolnes	820	28	792	-792
Ny gjenvinningsstasjon Borgaredalen	59 131	59 131	0	0
Hovedplan avfall (planprosjekt)	26 137	26 137	0	0
Anleggsmaskiner - Borgaredalen	5 200	0	5 200	-5 200
Reservevannsforsyning	2 909	409	2 500	-2 500
Nødstrømsagregat Brekke vannbeh.	2 000	2 000	0	0
Hovedplan avløp (planprosjekt 2016-2020)	26 879	26 879	0	0
Hovedplan avløp (planprosjekt 2021-2027)	167 770	96 857	70 913	-70 913
Biler og maskiner, vann og avløp (årsbevilgning)	3 570	3 570	0	0
Hovedplan drikkevann (planprosjekt 2021-2027)	118 456	83 660	34 796	-34 796
Nye renovasjonsbiler og tilbringerbil	16 600	650	15 950	-15 950
Nye avfallsdunker	32 981	32 981	0	0
Rensing av sigevann fra deponi	10 920	10 920	0	0
Kopervik renseanlegg	6 400	4 400	2 000	-2 000
Påbygg pumpeverksted, vann og avløp	4 550	2 350	2 200	-2 200
Sum VAR	484 323	349 972	134 351	-134 351
Økonomi				
Mindre oppgraderinger av bygg og anlegg (årsbevilgning)	17 000	17 000	0	0
Universeell utforming (planprosjekt)	5 206	5 206	0	0
Basestasjon Feøy	80	80	0	0
Sum Økonomi	22 286	22 286	0	0
Investeringer i varige driftsmidler	1 131 119	873 300	257 819	-257 819

2. Tilskudd til andres investeringer

Beløp i 1000

	Årsbudsjett 2022	Årsprognose	Avvik prognose i kr	Forslag til budsjettendring
Kirkebygg - rehabilitering (årsbevilgning)	4 300	4 400	-100	0
Kirkegård/gravplass (planprosjekt 2022-2029)	1 000	1 000	0	0
Tilskudd til andres investeringer	5 300	5 400	-100	0

3. Investeringer i aksjer og andeler i selskaper

Beløp i 1000

	Årsbudsjett 2022	Årsprognose	Avvik prognose i kr	Forslag til budsjettendring
Stiftelseskapital Haugaland reiseliv AS	3 000	3 000	0	0
Egenkapitalinnskudd klp	8 000	8 000	0	0
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	11 000	11 000	0	0

4. Utlån av egne midler

Beløp i 1000

	Årsbudsjett 2022	Årsprognose	Avvik prognose i kr	Forslag til budsjettendring
Utlån til Haugaland næringspark AS	3 684	3 684	0	0
Utlån av egne midler	3 684	3 684	0	0
Sum del 1-4	1 151 103	893 384	257 719	-257 719

Vedlegg:

Budsjettoppfølging drift og investering 1. tertial (vedlegg)

Notat - Frigjøring av premiereserver i KLP

Saksbehandler: Helen Vatland Olsen**Kommunedirektør/rådmann:** Vibeke Vikse Johnsen

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
060/22	Formannskapet	30.05.2022
	Kommunestyret	

Koronautgifter 1. tertial 2022

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Kommunestyret tar rådmannens sak om koronautgifter 1.tertial til orientering.
2. Kommunestyret tar til orientering at det er skapt usikkerhet om statlig finansiering av koronautgifter. Kommunestyret avventer Stortingets behandling av revidert nasjonalbudsjett, men legger til grunn at merutgifter til korona om nødvendig må dekkes av disposisjonsfond og ikke gjennom kutt i løpende drift. Dette konkretiseres i forbindelse med neste rapportering.

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Det har vært rapportert til kommunestyre for årene 2020 og 2021 for de kostnader kommunen har hatt knyttet til koronapandemien. Rapporteringen videreføres i 2022. Det kan se ut som om pandemien for det meste er over og at de tiltak som har vært satt i verk i all hovedsak er avvirket. Rådmannen rapporterer i denne sak på samme måte som de to foregående for kommunens merkostnader knyttet til pandemien.

Finansiering av koronakostnader for 2022

Det er tidligere lagt til grunn at finansieringen av merkostnadene med korona ville komme i revidert nasjonalbudsjett. Det gjorde det ikke. Det kom i stedet uklare signaler om finansieringen. Arbeidsgruppen som ser på kommunesektorens kostnader i forbindelse med pandemien, skal levere en siste rapport innen 1. september 2022. Denne vil omhandle første halvår 2022. Per april er det regnskapsført 73,5 mill. kroner i merutgifter til korona i kommunen. Siden det er 1,5 måneders forsinkelse i utbetaling av variabel lønn i forhold til tidspunktet for utførelsen av arbeidet, vil det også bli regnskapsført merutgifter de neste månedene. For Karmøy kommunen vil de totale merutgiftene med korona kunne bli over 100 mill. kroner for 2022. Regjeringen vil i forbindelse med nysalderingen av 2022-budsjettet som vedtas av Stortinget i desember, vurdere kompensasjonen for 2022. I revidert nasjonalbudsjett beskrives kommunene sine høye skatteinntektene, gode driftsresultater og økte disposisjonsfond i 2021, sammen med omtalen av koronakompensasjon. Denne koblingen og den utsatte avklaringen om finansiering av merutgiftene, skaper usikkerhet for kommuneøkonomien. KS skriver på sine nettsider at kommunene må vurdere behovet for å kutte utgiftene resten av året for å dekke inn den manglende kompensasjonen. På bakgrunn av den usikre situasjonen er rådmannens vurdering at merutgifter som ikke kompenseres finansieres av disposisjonsfond og at

dette ikke medfører kutt i kommunens løpende drift. Rådmannen vil gi en oppdatert rapportering av merutgifter med korona ved rapportering av 2. tertial.

Kommunens utgifter og inntekter knyttet til håndtering av pandemien

For 1. tertial 2022 har det samlet sett vært et merforbruk på nesten 73,5 mill. kroner. Dette er kostnader som i all hovedsak knytter seg til lønn. Gjeldende fra 22. desember 2021 inngikk rådmannen avtale med kommunens fagforeninger om utvidet kompensasjon i forbindelse med koronapandemien. Avtalen var basert på en sentral avtale mellom KS og arbeidstakerorganisasjonene som kommunene sluttet seg til. Omikronvarianten av koronaviruset dominerte sykdomsbildet fra siste del av fjoråret og denne varianten viste seg å være svært smittsom. Det var forventet stort sykdomsfravær etter at tiltakene ble redusert og samfunnet ble utsatt for mer smitte. Særavtalen var et tiltak for å sikre en forsvarlig bemanning på blant annet kommunens døgndrevne enheter, i skoler og barnehager og for de som fortsatt jobbet med TISK (testing, isolasjon, smittesporing og karantene). Partene så behov for å mobilisere arbeidskraft for å sikre tilstrekkelig personell til å gjennomføre nødvendige og forsvarlige tjenester, og til å gjennomføre vaksinerings. Særavtalen opphørte den 30.april 2022. Da avtalen ble inngått uttalte KS at dette skjedde ut fra forsikringer KS hadde fått fra flere statsråder, i flere sammenhenger og i konsultasjonsmøter om at kommunene skulle få dekket sine kostnader knyttet til vikarbruk og overtid når dette var relatert til håndtering av pandemien.

I oversiktene i tabell 1 nedenfor vises kommunens tjenesteområder og de ulike kostnadskategorier. Utgifter til lønn er helt klar dominerende med totalsum rett i underkant av 70,8 mill. kroner. Når man ser på fraværet i første del av 2022 så har det vært svært høyt sammenlignet med tidligere faser i pandemien. Omsorg er helt klart er det området med høyest kostnad, men også helse og skole har betydelig merforbruk i 1. tertial. Her vises til sak til Hovedutvalg administrasjon tatt med på referatlisten som mer i detalj beskriver fravær og behovet for bemanning 1. tertial. For postene drift, inntektsbortfall og refusjoner er det kun mindre beløp ført i perioden. Driftsposter knyttet til helse i perioden er de vesentligste kostnadene knyttet til kostnader for helse-app. og leie av utstyr. Inntektsbortfall er i hovedsak avlyste og redusert aktivitet for kulturarrangement og svømmehall de første to månedene av året.

Tabell 1: Koronakostnader fordelt på kostnads-/inntekststyper

Tjenesteområde	Lønn	Drift	Inntektsbortfall	Refusjoner	Totalsum
01 ADMINISTRASJON	774 000	359 000		-59 000	1 074 000
02 BARNEHAGE	1 851 000	108 000		-21 000	1 938 000
03 SKOLE	13 121 000	320 000		-63 000	13 378 000
04 KULTUR	38 000	60 000	200 000	-13 000	285 000
05 IDRETT	24 000	4 000	335 000	-1 000	362 000
06 LIVSSYN	1 000	1 000		-	2 000
07 HELSE	12 276 000	2 533 000		-1 980 000	12 829 000
08 OMSORG	42 614 000	802 000		-195 000	43 221 000
09 SOSIAL	59 000	9 000		-	68 000
10 BARNEVERN	8 000				8 000
11 FORVALTNING	21 000				21 000
12 NÆRMILJØ	6 000				6 000
14 NÆRING			205 000		205 000
15 SAMFERDSEL	2 000	96 000		-19 000	79 000
Totalsum	70 795 000	4 292 000	740 000	-2 351 000	73 476 000

Utbetaling av kompensasjon i henhold til særavtalen som ble inngått i desember 2021, ble første gang utbetalt i februar 2022. Denne forsinkelsen henger sammen med de frister og godkjenningrutiner kommunen har for variabel lønn. Utførte timer for perioden 16.desember 2021 til 15. januar 2022 ble utbetalt ved lønnsutbetaling for februar. Særavtalen ble avsluttet 30. april og det medfører at det også for lønnsutbetaling for mai og juni vil være kostnader knyttet til

særvtalens bestemmelser. Tabell 2 viser kostnadene på de enkelte tjenesteområdene fordelt på måneder.

Tabell 2: Koronakostnader fordelt på måneder

Tjenesteområde	Januar	Februar	Mars	April	Totalsum
01 ADMINISTRASJON	303 000	309 000	344 000	118 000	1 074 000
02 BARNEHAGE	247 000	368 000	773 000	550 000	1 938 000
03 SKOLE	841 000	3 321 000	4 525 000	4 691 000	13 378 000
04 KULTUR	82 000	55 000	78 000	70 000	285 000
05 IDRETT	220 000	127 000	7 000	8 000	362 000
06 LIVSSYN	1 000	-	1 000	-	2 000
07 HELSE	3 319 000	4 964 000	3 582 000	964 000	12 829 000
08 OMSORG	2 500 000	10 750 000	12 526 000	17 445 000	43 221 000
09 SOSIAL	8 000	1 000	4 000	55 000	68 000
10 BARNEVERN	1 000	-	6 000	1 000	8 000
11 FORVALTNING	-	-	-	21 000	21 000
12 NÆRMILJØ	-	6 000	-	-	6 000
14 NÆRING	110 000	95 000	-	-	205 000
15 SAMFERDSEL	63 000	-	6 000	10 000	79 000
Totalsum	7 695 000	19 996 000	21 852 000	23 933 000	73 476 000

De virksomhetene med koronakostnader over en million kroner hittil i år vises i tabell 3. Her kan det nevnes at koronasenteret fra 1. januar 2022 ble overført fra virksomhet Sentrale poster til Helsestasjon og legevakt. I oversikten hører de fleste virksomheter til innenfor helse og omsorg.

Tabell 3: Virksomheter med koronakostnader over en million

Virksomhet	Koronakostnader
Helsestasjon og legevakt	11 056 000
Bolig- og miljø	10 211 000
Hjemmetjenesten nord	5 329 000
Hjemmetjenesten midt	5 052 000
Vea sykehjem	3 552 000
Norheim bbh	3 471 000
Sentrale poster	2 962 000
Dagtilbud/avlastning og barnebolig	2 848 000
Hjemmetjenesten sør	2 757 000
Storesund bbh	2 132 000
Kopervik bbh	2 103 000
Rus og psykisk helse	1 897 000
Åkra bbh	1 864 000
Torvastad skole- og kultursenter	1 076 000
	56 310 000

Andre statlige ordninger

I tillegg til de kostnader som er nevnt ovenfor har kommunen også hatt utgifter knyttet til Helsedirektoratet sin refusjonsordning for flyplasstesting (tabell 4), Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap sin refusjonsordning for karantenehotell (tabell 5) og Helsedirektoratets ordning for dekning av kostnader for mottak, lager og distribusjon av hurtigtester (tabell 6). For disse ordningene forventes det at kommunen blir kompensert for de kostnader som er påløpt.

Tabell 4: Flyplastesting

Helsedirektoratets refusjonsordning knyttet til flyplasstesting

Kommunens kostnader	2022
07 HELSE	3 106 538
Sum kostnader	3 106 538
Refusjon av kostnader 2022	-3 106 538
Refusjon av kostnader 2021	-2 356 133
Forventet refusjon fra Helsedirektoratet i 2022	-5 462 671

Kostnader knyttet til flyplasstesting er i hovedsak kjøpte tjenester for testing ved ankomst og nødvendig vakthold i testområdet på flyplassen. Kostnader for 2022 beløper seg til vel 3,1 mill. kroner. Helsedirektoratet har brukt opp midlene som ble satt av til ordningen. Det utestående beløpet for kommunen er refusjon for kostnader i 2022 og innrapportert kostnader for siste del av 2021 som beløper seg til i underkant av 2,4 mill. kroner. Til sammen utgjør forventet refusjon knyttet til Helsedirektoratets ordning i underkant av 5,5 mill. kroner. Det er usikkerhet knyttet til når staten refunderer kommunens kostnader, da den statlige finansieringen for 2022 ikke er kommet fram av revidert nasjonalbudsjett som ble lagt fram 12.mai. Testing ved landets grenser ble avvirket i februar. Sluttrapporteringen til Helsedirektoratet forventes å være gjennomført i løpet av første halvår.

Tabell 5: Karantenehotell

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap sin refusjonsordning for karantenehotell

Kommunens kostnader	2022
01 ADMINISTRASJON	558 262
Sum kostnader	558 262
Refusjon fra Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	-558 262

Kostnader til karantenehotellordningen er i hovedsak leie av hotellrom. Det er også påløpt kostnader til transport. Gjennom pandemien har det vært ulike regler for karanteneplikten ved innreise til landet. Antall hotellrom er blitt justert når staten har gjort endringer i karanteneplikten. Kommunen har fakturert Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap for kostnadene kommunen har hatt i 2022. Ordningen er nå avvirket.

Tabell 6: Hurtigtester

Helsedirektoratets refusjonsordning knyttet til hurtigtester

Kommunens kostnader	2022
01 ADMINISTRASJON	424 597
07 HELSE	107 746
Sum kostnader	532 343
Refusjon fra Helsedirektoratet i 2022	-532 343

Helsedirektoratet dekker kostnader til mottak, lager og distribusjon av hurtigtester. Kommunens interne distribusjon av hurtigtester dekkes ikke av ordningen. Refusjonskrav for kommunens kostnader sendes til Statsforvalter.

Rådmannens konklusjon

Det er usikkerhet rundt finansieringen av merutgifter knyttet til korona for 2022. På bakgrunn av dette vurderer rådmannen det slik at merutgifter som ikke kompenseres, ikke medfører kutt i kommunens løpende drift, men dekkes av disposisjonsfond. Rådmannen avventer situasjonen og vil ved rapportering av koronakostnader i 2. tertial komme tilbake til finansiering av merkostnadene.

Saksbehandler: Ørjan Røed**Kommunedirektør/rådmann:** Vibeke Vikse Johnsen

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
061/22	Formannskapet	30.05.2022
	Kommunestyret	

Haugaland IKT kommunalt oppgavefellesskap

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Kommunestyret vedtar at Karmøy kommune deltar i kommunalt oppgavefellesskap om IKT for Tysvær og Karmøy kommune. Oppgavefellesskapet får navnet Haugaland IKT oppgavefellesskap.
2. Oppgavefellesskapet får kontorlokaler i Kopervik
3. Oppstartsperioden vil være fra 01.07.2022, og selskapet etableres fra 01.01.2023.
4. Oppgavefellesskapet kan utvides til å gjelde eventuelt også andre kommuner, men ikke i oppstartsperioden. En utvidelse krever politisk godkjenning.
5. Innen to år skal det foretas en vurdering av videre organisering og drift.
6. Økte driftskostnader knyttet til økt IKT-sikkerhet og andre felleskostnader innarbeides i budsjett og økonomiplan fra 2023.
7. Karmøy kommunestyre bevilger kr 3 516 000 kroner til å dekke kostnader i forbindelse med oppstart av Haugaland IKT. Midlene finansieres fra kommunestyrets disposisjonsfond.

Saksutredning

Sammendrag

Bruk av IKT-utstyr og IT-systemer har økt kraftig de siste årene, og er i dag en integrert del av arbeidshverdagen. Når systemene ikke virker, stopper viktige deler av kommunens arbeid opp. Rådmennene i regionen har over tid derfor sett på mulighetene for å samordne IT-driften, slik at kommunen får en mer robust drift. Karmøy og Tysvær kommuner er kanskje de to kommunene i regionen som har mest lik drift i dag, og rådmannen foreslår at det opprettes et egen interkommunal IT-avdeling for disse to – Haugaland IKT oppgavefellesskap. Samme politiske sak må da behandles i de respektive kommunene. Så kan det være et håp om at flere kommuner etter hvert ser fordelene av å tiltre samarbeidet.

Det er vanskelig å få kvalifiserte IT- medarbeidere, og kompetanse blir en utfordring fremover. Rådmannen tror at det vil være flere søkere til en større IT-avdeling, som da kan tilby mer komplekse og interessante stillinger. Rådmannen ønsker også at kommunen bidrar med å tilby lærlingeplasser.

Datasikkerhet er et stort, og økende problem. Kommunene må få på plass systemer, rutiner og ordninger som beskytter bedre enn det som tidligere har vært ansett nødvendig. Flere kommuner har opplevd datainnbrudd, og da med store konsekvenser. Uansett oppgavefellesskap eller ikke må dette området prioriteres, men en større avdeling gir bedre muligheter.

KS anbefaler at kommunene nytter organisasjonsformen «kommunalt oppgavefellesskap» når en samarbeider interkommunalt, og rådmannen følger denne anbefalingen. Rådmannen forslår også at oppgavefellesskapet etableres som et ikke eget rettssubjekt. Ved å etablere et kommunalt oppgavefellesskap, men ikke som et eget rettssubjekt, unngår en også problemstillinger rundt arbeidsmiljølovens regler om virksomhetsoverdragelse. Ettersom de ansatte blir værende i de respektive deltakerkommunene, vil arbeidsgiveransvaret også forbli hos den respektive arbeidsgiverkommunen. Dette vil kreve noen praktiske tilpasninger, og det må være leder for Haugaland IKT som har det daglige ansvaret for avdelingen og dens ansatte. Lokaliseringen av det nye kontoret blir i Kopervik, og leder av dagens IKT-avdeling i Karmøy blir ny leder av oppgavefellesskapet.

Oppstartsfasen for det kommunale fellesskapet vil bli perioden 2022 og ut 2024, og selskapet etableres fra 01.01.2023. Erfaringene fra denne perioden vil bli tatt med når videre organisasjonsform skal vurderes. Det tas ikke opp eventuelle nye medlemmer i denne perioden.

Kommunale oppgavefellesskap har krav om eget årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning. Virksomheten skal selv bære alle kostnader knyttet til drift, herunder en forholdsmessig andel av fellesutgifter/støttetjenester.

Den foreslåtte budsjetttrammen for Haugaland IKT består i hovedsak av tre komponenter:

- Videreføring av dagens kostnadsnivå for IKT-avdelingene i de to kommunene
- Administrative kostnader og husleie
- Nye kostnader til datasikkerhetsløsninger

Det er kartlagt tre typer interne kostnader til Haugaland IKT. (1) Lokalutgifter, (2) merutgifter som følge av å etablere oppgavefellesskap med eget regnskap og (3) andel av administrative utgifter som Karmøy kommune skal stå for. Summen av dette er satt til i underkant av 1,5 millioner.

I forslag til budsjett er det lagt inn rundt 1,6 mill. kroner knyttet til nye tiltak for datasikkerhet og overvåkningstjenester. Det vil være noen merkostnader i forbindelse med oppstart av oppgavefellesskapet, og dette er anslått til 5 mill. kroner.

Gevinstrealisering vil være en viktig suksessfaktor for Haugaland IKT. Det er også forventninger til at organisering i en felles IKT-enhet skal gi økonomiske gevinster.

Målt per innbygger har Karmøy og Tysvær i dag et ulikt kostnadsnivå til IKT-kostnader. Det er i finansieringsmodellen foreslått en modell hvor kommunene tar med seg sine respektive kostnader i dag inn i samarbeidet. For nye kostnader (administrasjon, etableringskostnader mv) brukes en fordelingsnøkkel med 30 % fast og 70 % per innbygger.

Bakgrunn

For 30 år siden var elektronisk databehandling noen få hadde som arbeidsverktøy, og de fleste hadde et noe distansert forhold til. Derfra har det vært en rivende utvikling, og i dag er elektronisk databehandling en integrert del av hverdagen. Parallelt med denne utviklingen har IKT-avdelingen blitt en stadig mer sentral del av kommunens behov og daglige drift. IKT-avdelingen har i dag en

viktig plass i organisasjonen, og kommunen konkurrerer med det private næringslivet om å skaffe god nok kompetanse. Bedrifter og kommuner utsettes oftere for hacking, og datasikkerhet blir viktigere. Utvikling, drift, sikkerhet og kompetanse henger sammen, og kommunen blir en relativt liten enhet som ikke alltid klarer å dekke opp alle behovene.

Rådmennene i regionen har sett på mulige løsninger for å komme styrket ut på datasiden. Dersom kommunen velger å fortsette med egen IKT-avdeling, må denne over tid tilføres ressurser. Et annet alternativ er å inngå et samarbeid på tvers av kommunegrensene, og dette har vært administrativt vurdert og diskutert. En felles IKT-avdeling vil også kreve mer ressurser fra kommunen enn i dag, men mindre enn det hadde gjort hvis en står alene.

Kommunene har organisert IT-avdelingene ulikt; noen med mer sentraliserte enheter, og andre mer desentralisert. Noen har i hovedsak et driftsmessig fokus, mens andre har også prosjekter og utvikling som del av oppgavene. Rådmennene i regionen har diskutert mulig samarbeid, og i dag er det Karmøy kommune og Tysvær kommune som er aktuell for et oppgavefellesskap.

Dagens IKT-avdelinger, som eventuelt skal over til felles enhet, består av:

Tysvær – 7 ansatte og 2 lærlinger

Karmøy – 9 ansatte og 2 lærlinger

IKT-avdeling

Databehandling har blitt en del av kommunens hverdag, og IKT-avdelingen har fått en sentral og viktig plass i organisasjonen. IT-systemer, maskinpark og digitalisering er et, til en hver tid, pågående arbeid og prosess som de aller fleste ansatte i kommunen har et forhold til. IT er blitt en sentral del av den daglige drift, og dermed oppleves også problemer knyttet til dette sterkt. Rådmannen er klar over at et arbeid med å skape en interkommunal løsning ikke er enkelt. IT er en vesentlig faktor i kommunens drift, og vil få en enda sterkere rolle fremover. Målet med en samordning av kommunenes IKT-avdelinger er å få en mer robust enhet med bedre utnyttelse av ressurser som personell, lokaler, programvare, maskinvare og nettverksutstyr enn om den enkelte kommune står alene. Det er mye arbeid med etablering av en felles IKT-avdeling, og rent praktisk vil det å starte med bare to kommuner være fordelaktig. Tysvær og Karmøy er kanskje de to kommunene som i dette tilfellet har den likeste organiseringen, og vil da være et godt utgangspunkt for samarbeid. Eventuelt nye søkere til oppgavefellesskapet vil da også tydelig vite hva de går til.

Rådmannen ser for seg at den nye IKT-enheten, heretter kalt Haugaland IKT, kan bli organisert i avdelinger/roller for

- Infrastruktur og drift
- IKT-brukerstøtte
- Rådgivning og prosjekt
- Avtale- og leverandøroppfølging

Noen av kommunens oppgaver er kompliserte og krever mye kunnskap og kompetanse.

Interkommunalt samarbeid kan være både en fornuftig og utviklingsorientert løsning, da større miljøer gir muligheter for økte kompetanse og felles måter å jobbe på. Det er et mål at ny Haugaland IKT skal organiseres og driftes til beste for begge kommunene. Karmøy kommune har, i tillegg til IT-avdelingen, egne IT-ressurser i etatene til gjennomføring av IT-oppgaver som hos mange andre kommuner utføres av IT-avdelingen. Denne desentraliserte modellen gir tett knytning til etatene og noe lavere bemanning i IT-avdelingen. Karmøy kommunes desentraliserte modell med IT-ressurser i etatene er nødvendig for å kunne gjennomføre prosjektene i henhold til tidsplan og kvalitet.

Desentralisert modell krever tett dialog mellom IT-avdelingen og etatene. IKT-enhets tjenestekatalog skal spesifisere hvilke tjenester som skal leveres fra IKT-enheten til kommunene. Haugaland IKT har som mål å levere et enhetlig tjenestenivå til kommunene, og det vil være et mål at de to inkorporerte avdelingene utvikler seg til en trygg og faglig sterk enhet.

Merkantile støttefunksjoner skal leveres av Karmøy kommune

Organisasjonsform

Ved inngåelse av interkommunalt samarbeid kan flere organisasjonsformer være aktuelle. Organisasjonsformene har forskjellige karakteristika, i den forstand at de bygger på og reguleres av forskjellige regelsett. Dette medfører blant annet forskjellige krav til stiftelsesgrunnlaget, organisering og saksbehandling i styrende organ, ansvarsbegrensning for eierne, inntreden/uttreden og hvorvidt organisasjonen er å anse som et eget rettssubjekt. Alle organisasjonsformer er i prinsippet egnet til å benyttes som grunnlag for kommunalt samarbeid.

I KS FOU-prosjekt nr. 1440161 gis det en generell anbefaling om at nye IKT-samarbeid bør etableres som interkommunalt samarbeid etter kommuneloven av 1992 § 27. Etter ikrafttredelse av den nye kommuneloven vil denne organisasjonstypen fases ut i løpet av 2023, og erstattes med kommunalt oppgavefellesskap, etablert i medhold av kommunelovens kapittel 19. Rådmannen legger med dette som bakgrunn organisasjonsformen «kommunalt oppgavefellesskap» til grunn for det videre arbeid.

Ved eventuell etablering av et IKT-samarbeid kan en velge å organisere det som eget rettssubjekt eller ikke. Et rettssubjekt er «en som kan få rettigheter og pådra seg forpliktelser i henhold til rettsreglene». Et selskap som er dannet som et eget rettssubjekt vil være uavhengig av sine eiere. Hvis selskapet etableres som ikke eget rettssubjekt, vil bindingen til kommunene være sterkere. Det vil være argumenter for begge løsningene, men kommunene har nylig inngått store innkjøpsavtaler som også er særdeles viktige for IT-avdelingene. Dette skaper noen problemstillinger knyttet til blant annet reglene om offentlige anskaffelser, og en ny IT-avdeling vil ikke kunne benytte seg av disse inngåtte avtalene som eget rettssubjekt. Rådmannen anser disse avtalene som så vesentlige at anbefalingen er at en derfor velger organisasjonsformen som ikke eget rettssubjekt.

Ved å etablere et kommunalt oppgavefellesskap, men ikke som et eget rettssubjekt, unngår en også problemstillinger rundt arbeidsmiljølovens regler om virksomhetsoverdragelse. Ettersom de ansatte blir værende i de respektive deltakerkommunene, vil arbeidsgiveransvaret også forbli hos den respektive arbeidsgiverkommunen. Dette vil kreve noen praktiske tilpasninger, og det må være leder for Haugaland IKT som har det daglige ansvaret for avdelingen og dens ansatte.

Oppstartsfasen for det kommunale fellesskapet vil bli perioden 2022 og ut 2024. Erfaringene fra denne perioden vil bli tatt med når videre organisasjonsform skal vurderes.

Hvis det opprettes et kommunalt oppgavefellesskap må det også opprettes et representantskap. Reglene for representantskapsmedlemmer finnes i kommuneloven § 19-3. Det står blant annet at «kommunestyre eller fylkesting velger selv sine medlemmer og minst like mange varamedlemmer». Ordlyden sperrer for delegasjon, og rådmannen kan derfor ikke inneha denne funksjonen. Rådmannen anbefaler at ordfører oppføres som kommunens medlem i representantskapet, og med varaordfører som varamedlem.

Dersom begge de to aktuelle kommunestyrene vedtar å danne et interkommunalt IKT-samarbeid, kreves det også vedtak i en samarbeidsavtale, som oppfyller lovens minstekrav og som i tillegg bygger på en del reguleringer som er tatt fra IKS-loven. Nedenfor listes minimumsfaktorene opp, og selve samarbeidsavtalen ligger som vedlegg til saken.

- oppgavefellesskapets navn
- om oppgavefellesskapet er et eget rettssubjekt eller ikke
- hvor mange medlemmer den enkelte deltakeren skal ha i representantskapet
- hvilke oppgaver og hvilken myndighet som er lagt til oppgavefellesskapet
- deltakernes innskuddsplikt og plikt til å yte andre bidrag til oppgavefellesskapet
- den enkelte deltakerens eierandel i oppgavefellesskapet og ansvarsandel for fellesskapets forpliktelser hvis ansvarsandelen avviker fra eierandelen
- om oppgavefellesskapet skal ha myndighet til å ta opp lån
- hva oppgavefellesskapet skal rapportere til deltakerne om
- hvordan deltakerne kan tre ut av oppgavefellesskapet

- hvordan oppgavefellesskapet skal oppløses, blant annet hvem som skal ha ansvaret for at oppgavefellesskapets arkiver blir oppbevart etter at oppgavefellesskapet er oppløst

Kravene er i det vesentlige like uavhengig av hvorvidt IKT-samarbeidet er et eget rettssubjekt eller ikke. Avtalen må vedtas av kommunestyrene i de to kommunene, og endringer som knytter seg til avtalens minstekrav kan også kun gjennomføres ved at kommunestyret i begge deltakerkommuner vedtar slik endring.

Rådmannen forutsetter at IKT-samarbeidet i begrenset grad kommer til å levere IKT-tjenester til andre offentlige aktører enn deltakerkommunene. Forskriftens unntaksregler om horisontalt og vertikalt samarbeid vil ikke være anvendelig for slike leveranser, og generelt vil ikke IKT-tjenester kunne unntas fra anskaffelsesregelverket. Kommunene ved IKT-avdelingene håndterer allerede noen oppgaver for andre (eks. Bokn kommune, Karmøy Kirkelig Fellesråd, Tysvær kyrkjelege fellesråd, Haugaland kontrollutvalgssekretariat, bedriftshelsetjeneste), og disse vil fortsette. Men dersom for eksempel en ny kommune eller andre skulle ønske å kjøpe tjenester fra IKT-samarbeide, må det av innkjøper vurderes på sedvanlig måte opp mot anskaffelsesregelverket.

Kompetanse

Kommunens IKT-avdeling har historisk sett hatt hovedfokus på den daglige drift, og det har blitt ansatt folk med fagbrev eller bachelorgrad som har løst oppgavene på en god måte. Kommunale IKT-avdelinger har kanskje vært mindre attraktive for de med mer spesialiserte IT-studier. Digitalisering og den økende graden av programvare og systemer gjør at kommunene fremover vil ha behov for mange typer utdanninger. Det konkurreres i et marked med knapphet på ressurser, og et større IT-miljø vil lettere kunne trekke til seg ulik kompetanse. Rådmannen mener at det uansett kan bli problematisk å få høy kompetanse, men at en større IKT-avdeling vil gjøre det lettere enn om den enkelte kommune står alene.

Kommunen mener det er viktig og riktig å ha lærlinger også innen IT-faget eller relaterte fagområder. Det kan ses på som en del av kommunens samfunnsoppdrag, og det vil være behov for IT-kompetanse i overskuelig fremtid. Kommunen er en viktig læringsarena, og lærlingene bidrar til at Haugaland IKT kan gi en enda bedre tjeneste. Den kompetansen lærlingene tilføres kan kanskje en dag bli en del av kommunens samlede ressurser.

Lokalisering

Rådmannen ønsker at nytt kommunalt oppgavefellesskap får lokaliteter i Kopervik. I den første tiden blir organiseringen av Haugaland IKT ikke eget rettssubjekt, og det vil være ønskelig med og behov for et tett samarbeid med kommuneadministrasjonen. Det vil da være naturlig at det tilknyttes den største kommunen i samarbeidet. Lokalisering i Kopervik er per nå også det mest kostnadseffektive alternativet.

Det vil fra starten av være rundt 20 personer tilknyttet avdelingen, inklusive lærlinger.

Dersom ansatte i ny IKT-enhet slutter og det er behov for nyansettelser, ansettes disse i Karmøy kommune.

Infrastruktur og drift

Datasentre i Karmøy kommune skal benyttes i samarbeidet. Alle systemer flyttes til felles datasentre.

Tysvær kommune er selv ansvarlig for leie av nett fra egen kommune til felles datasenter i Karmøy kommune.

Fremtidige infrastrukturendringer i Tysvær kommune tilpasses Karmøy kommunes modell for infrastruktur og drift så langt som mulig slik at en oppnår en sikker og effektiv drift. Dette gjelder overordnede styringssystemer, lagringsløsninger, datarom servere, svitsjer, wifi-aksesspunkt m.m.

Tysvær kommune må følge plan for utskifting av nettverksutstyr ute i kommunen etter samme modell som i Karmøy kommune for å sikre at en har nettverksutstyr med god sikkerhet og ytelse.

Standardisering av fagsystemer og utstyr er en forutsetning for samarbeidet. Samarbeidet vil benytte eksisterende felles rammeavtale for innkjøp av konsulenttenester og utstyr. Andre anskaffelser gjøres gjennom det etablerte felles innkjøpssamarbeidet.

Datasikkerhet

Stadig flere kommuner og bedrifter er utsatt for cyberkriminalitet, og kriminelle blir mer profesjonelle. For å sikre kommunen mot slike dataangrep må det fortløpende iverksettes nødvendige sikkerhetstiltak. I januar 2021 ble for eksempel Østre Toten kommune utsatt for et større dataangrep hvor sikkerhetskopier ble slettet og alle data ble kryptert av kriminelle hackere. Kommunen ble utsatt for et løsepengevirus som krypterte alle data i tillegg til at data ble stjålet fra kommunen. I ettertid har blant annet KS bedt kommunene gjøre tiltak for å sikre data.

Et resultat av et dataangrep kan føre til at kommunene vil bli totalt lammet over en lengre periode. Viktige kommunale tjenester kan bli utilgjengelige. Sensitive data på avveie vil kunne medføre brudd på personvernet og rettsikkerheten til den enkelte borger. Kommunene kan få erstatningskrav og bøter.

Kommunene iverksetter fortløpende mange tiltak for å hindre at kriminelle skal få tilgang til personsensitive data og at tjenestene skal bli utilgjengelige. Kommunene har ikke tilstrekkelige ressurser eller sikkerhetskompetanse til å ivareta denne sikkerheten selv, og kjøper i dag tjenester for å få hjelp. Men dette er ikke tilstrekkelig. For å sikre data er det nødvendig med proaktiv overvåking 24 timer i døgnet, 7 dager i uken og 365 dager i året. Kommunene har ikke slike døgntkontinuerlige vaktordninger, og er dermed avhengig av at eksterne leverandører

Karmøy kommune har nylig tatt i bruk en helhetlig sikkerhetsløsning, og det forutsettes at Tysvær kommune tar i bruk tilsvarende løsning.

Oppstartsperioden 2022 og ut 2024

Før kommunenes systemer kan flyttes til felles datasenter i Karmøy må grunnleggende infrastruktur på plass. Datakommunikasjon mellom den enkelte kommune og datasenter i Karmøy kommune må etableres. Det er i dag ikke sammenhengende fiber mellom Karmøy og Tysvær. Kostnad til etablering og eventuell leie av linje fra eksternt leverandør betales av Tysvær kommune. Så snart basis infrastruktur og løsninger er på plass, skal kommunenes systemer flyttes inn til Karmøy kommune.

Etablering av ny felles datasenterløsning vil gi ekstra belastning særlig på IKT-avdelingen i Karmøy kommune i etableringsfasen. Så snart en er klare til å flytte inn løsningene fra Tysvær, vil også IT-ansatte der få flere oppgaver. Dette skyldes at daglig drift må ivaretas så godt som mulig og i henhold til lover og regler samtidig som ny felles IKT-enhet etableres. Kommunene må forvente at enkelte prosjekter må utsettes/ikke gjennomføres som følge av at prioriterte oppgaver knyttet til etablering av felles IKT-enhet må gå foran. Etablering av Haugaland IKT er tidkrevende for hele organisasjonen, og selvsagt aller mest for IKT-avdelingene.

Økonomiske konsekvenser

Kommunale oppgavefellesskap har krav om eget årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning. Virksomheten skal selv bære alle kostnader knyttet til drift, herunder en forholdsmessig andel av fellesutgifter/støttetjenester.

Den foreslåtte budsjetttrammen for Haugaland IKT består i hovedsak av tre komponenter:

- Videreføring av dagens kostnadsnivå for IKT-avdelingene i de to kommunene
- Administrative kostnader og husleie

- Nye kostnader til datasikkerhetsløsninger

I tillegg til dette vil det være investeringer som gjøres gjennom selskapet, samt at det vil påløpe en del oppstartskostnader.

Videreføring av dagens kostnadsnivå for IKT-avdelingene

Det er tatt utgangspunkt i faktiske regnskapstall for 2020 og 2021, med unntak av lønnskostnadene som er basert på budsjett 2022 og faktiske stillingshjemler i de to avdelingene. En del kostnader som skal ligge igjen i kommune er trukket ut, mens det er lagt inn noen midler til organisasjonsutvikling. Når dette er prisjustert til 2023-kroner, utgjør dette 23,2 mill. kroner.

Administrative kostnader og husleie

Det er kartlagt tre typer interne kostnader til Haugaland IKT. (1) Lokalutgifter, (2) merutgifter som følge av å etablere oppgavefellesskap med eget regnskap og (3) andel av administrative utgifter som Karmøy kommune skal stå for.

Beregning i 2023-kroner.	Kostnad
Husleie inkl. kontorer, datarom, strøm og renhold	1 086 000
Regnskapstjenester	145 000
Andre fellesutgifter, organisasjonsutvikling mv.	252 000
SUM	1 483 000

Haugaland IKT vil flytte inn i kontorer i Kopervik, og vil benytte seg av eksisterende datarom som Karmøy kommune har, inklusiv en del utstyr knyttet til dette. Det er videre lagt til grunn at Karmøy kommune skal dekke regnskapstjenester og administrative funksjoner for oppgavefellesskapet. Kostnader her fordeles etter samme metodikk som benyttes for selvkosttjenester. For juridiske tjenester og kommunikasjon er det ikke tatt med kostnader som en del av de faste administrasjonskostnadene. Arbeid utført av disse avdelingene må ved behov faktureres særskilt. Utgifter til innkjøpsavdelingen er holdt utenfor, da dette allerede er finansiert gjennom innkjøpssamarbeidet.

Nye kostnader til datasikkerhetsløsninger

I forslag til budsjett er det lagt inn 1,56 mill. kroner knyttet til nye tiltak for datasikkerhet og overvåkningstjenester. Bakgrunnen for dette er omtalt over, i avsnittet om datasikkerhet, og vurderes som nødvendige tiltak uavhengig av fremtidig organisering av IKT-tjenester.

Oppstartskostnader:

Det vil være noen merkostnader i forbindelse med oppstart av oppgavefellesskapet, og dette er anslått til 5 mill. kroner. Etableringskostnader skal dekke utgifter knyttet til etablering av organisasjon, nye lisenser, konsulenttjenester, utskifting av kritiske komponenter i infrastruktur og nødvendige omlegginger til felles sentral nettverksmodell for kommunene. Det vil videre være behov for oppskalering av eksisterende dataromsløsninger, og eksterne internettlinjer.

Investeringskostnader

Den valgte løsningen er basert på kommunelovens § 14-16 om adgang til å ta opp lån for å finansiere tilskudd til investeringer i varige driftsmidler som eies av en annen kommune (1. ledd) eller eventuelt som eies av et selskap hvor kommunen har en eierandel i selskapet (2. ledd) og hvor kommunen har bestemmende innflytelse. Forutsetningen for dette er at dette er områder hvor kommunen har et lovpålagt ansvar. Investeringene gjelder kommunens sentrale infrastruktur som er kritisk nødvendig for å kunne levere kommunens lovpålagte tjenester, og det vurderes derfor at investeringene som foretas av enheten vil være innenfor kommunens lovpålagte ansvar. En slik løsning vil da medføre at kommunene kan finansiere investeringer på IKT-området over investeringsbudsjettet, som i dag, også etter etablering av en felles IKT-enhet. Samtidig vil finansieringen skje fra kommunens side, slik at Haugaland IKT ikke trenger å håndtere dette.

Det anslås et behov for årlige investeringskostnader i Haugaland IKT på 4,5 mill. kroner. Merk at investeringskostnader til utskifting av nettverksutstyr ute i kommunene kommer i tillegg. Dette er estimert til om lag 2,5 mill. kroner per år. Investeringene utføres av IKT-avdelingene, men belastes de enkelte kommunene.

Oppsummering (i 2023-kroner)

Dagens kostnader	23 164 000
Administrative kostnader og husleie	1 483 000
Nye kostnader sikkerhet	1 562 000
SUM	26 209 000
<i>Oppstartskostnader</i>	<i>5 000 000</i>
<i>Årlige investeringskostnader</i>	<i>4 500 000</i>

Gevinstrealisering og budsjettprosess

Gevinstrealisering vil være en viktig suksessfaktor for Haugaland IKT. Det er også forventninger til at organisering i en felles IKT-enhet skal gi økonomiske gevinster. Det foreslås at selskapet fra og med 3. driftsår skal kunne vise til konkrete økonomiske gevinster i IKT-enheten eller eierkommunene direkte, og at det i løpet av 4 påfølgende driftsår dokumenterer gevinster minst tilsvarende kr. 1,4 mill. kroner. Dette tilsvarer merkostnadene i budsjettet, unntatt selve etableringskostnadene.

Det anbefales at krav til gevinstrealisering fordeles over 4 år, fra og med enhetens 3. driftsår (første år etter oppstartsperioden).

Det vil være opp til de årlige budsjettprosessene og vedtak i representantskapet å bestemme om gevinstene skal hentes ut, eller omdisponeres til andre satsinger på IKT-området.

IKT-enhetene er en del av kommunene, og den økonomiske situasjonen i kommunene vil også kunne ha betydning for utviklingen i budsjettene til IKT-enheten.

Budsjettprosessen for Haugaland IKT tenkes i korte trekk slik:

- Våren: Det gjennomføres et administrativt møte mellom Haugaland IKT og eierkommunen, hvor eierkommunene gir IKT-enheten et signal fra eierkommunene de foreliggende behov på IT-siden, den økonomiske situasjonen og et signal på hvilken budsjetttramme som skal legge rammene for neste års budsjett og økonomiplan. Her vil Haugaland IKT også gjennomgå investeringsbehov for nettverksutstyr i kommunene, som innspill til

kommunenes investeringsbudsjetter.

- Innen utgangen av august: Utkast til budsjett, økonomiplan og handlingsprogram oversendes fra IKT-enhetene til eierkommunene.
- Ca. månedsskiftet oktober/november: Rådmannens forslag til budsjett legges frem.
- November/desember: Budsjett for Haugaland IKT behandles i representantskapet før kommunestyrene budsjettbehandling.

Fordelingsnøkkel og eierandel

Målt per innbygger har Karmøy og Tysvær i dag et ulikt kostnadsnivå til IKT-kostnader. Det er i finansieringsmodellen foreslått en modell hvor kommunene tar med seg sine respektive kostnader i dag inn i samarbeidet. For nye kostnader (administrasjon, etableringskostnader mv) brukes en fordelingsnøkkel med 30 % fast og 70 % per innbygger. Det legges til grunn innbyggertall 1. januar året før budsjettåret.

Etterhvert som enheten kommer i drift og utvikler IT-driften i en mer felles retning, endres fordelingsnøgkelen fra å være primært basert på dagens kostnadsnivå i kommunene til en utjevningsmodell basert 50 % på dagens kostnader og 50 % på vektene fra en 30/70-modell. Denne innføres som en gradvis overgangsordning over tre år, fra og med første driftsår etter oppstartsperioden, dvs. fra og med 3. driftsår. Fordelingsnøkkel evalueres deretter.

Fordelingsnøkler:

Nøkler	Dagens kostnader	30/70	Utjevningsmodell
Karmøy	61,0 %	70,3 %	65,7 %
Tysvær	39,0 %	29,7 %	34,3 %
	100,00 %	100,00 %	100,00 %

Dette gir følgende budsjettvirkninger. For år 1 er kostnader til etablering og 1 driftsår slått sammen.

Tilskudd til IKT-enhet 2023-kroner	År 1 inkl. etablering.	År 2	År 3	År 4	År 5
Budsjett	31 209 000	26 209 000	26 209 000	26 209 000	26 209 000
Karmøy	19 797 875	16 281 572	16 591 070	16 900 568	17 210 066
Tysvær	11 411 125	9 927 428	9 617 930	9 308 432	8 998 934
SUM	31 209 000	26 209 000	26 209 000	26 209 000	26 209 000
<i>Fordeling</i>					
Karmøy	63,4 %	62,1 %	63,3 %	64,5 %	65,7 %
Tysvær	36,6 %	37,9 %	36,7 %	35,5 %	34,3 %

Dette er en illustrasjon basert på kostnadene basert på foreløpige budsjett ved oppstart. Investeringsbudsjett kommer i tillegg. Det vil være opp til de årlige budsjettprosessene og vedtak i representantskapet å behandle budsjettene i årene fremover, herunder håndtering av gevinstrealisering, eller eventuelle andre satsinger/forhold som kan bli aktuelle.

Rådmannens kommentarer

Kommunen er avhengig av å ha IT-systemer som fungerer; det være seg kompetanse, nettverk eller fagsystemer. Drift av datasystemer er en integrert del av kommunens hverdag, og ulike kommuner løser dette på ulike måter. Etablering av en interkommunal IKT-avdeling er derfor en komplisert affære. Rådmannen ser samtidig at skal en makte å løse de oppgaver som kommer, må digitalisering og IT være rustet for dette. En større enhet vil lettere trekke til seg kvalifisert kompetanse, som det er konkurranse om i dag. Oppsiden vurderes altså som større enn nedsiden, men en grad av risiko vil uansett være til stede. Målet er at det etableres en enhet som utvikler seg til en faglig robust og på alle måter god enhet. Underveis i prosessen har det vært samarbeid med aktuelle fagorganisasjoner representert ved de hovedtillitsvalgte. Uavhengig av samarbeid eller ikke antas det at behovet knyttet til digitalisering og IT vil øke fremover, og at den siden av organisasjonen vil ha behov for mer ressurser. En større enhet vil kunne drives mer effektiv enn flere mindre, og en oppnår bedre tjenester på flere områder. Rådmannen anbefaler at kommunestyret slutter seg til forslaget om et kommunalt oppgavefellesskap.

Økonomi

IKT får en stadig mer sentral rolle som infrastruktur for kommunens drift, og vil kreve økt ressursbruk over tid. Haugaland IKT vil etter rådmannens vurdering være en måte å sikre en robust organisasjon for IKT-drift som over tid vil være en effektiv måte å ivareta ressursbehovene til IKT-drift. Forslaget til budsjett for Haugaland IKT vil innebære et økt kostnadsnivå for Karmøy. Dette er delvis kostnader rådmannen vurderer vil være nødvendig uavhengig av samarbeid med Haugaland IKT, men at kostnaden vil være lavere gjennom Haugaland IKT enn om kommunene skulle innført disse systemene hver for seg. Disse kostnadene vil måtte innarbeides i budsjett- og økonomiplan fra 2023. Det vil også være noen administrative kostnader som må dekkes inn.

Den foreslåtte utjevningsmodellen for finansiering vil som forklart i saken medføre at Karmøy fra 62,1 prosent til 65,7 prosent, noe som gjør at Karmøys kostnader vil øke tilsvarende vel 0,9 mill. kroner per år dersom budsjettet holdes på samme nivå. Rådmannens syn er det er nødvendig å tilføre mer ressurser for å øke kapasiteten til drift av IKT. Gjennom Haugaland IKT er det et mål om å utvikle IKT-drift i en felles retning, noe som bidra til å øke kapasiteten. Ut fra dette mener rådmannen at forslag til finansieringsnøkkel gir en god avveining mellom ulike hensyn, og at etablering av Haugaland IKT vurderes å være en god og fremtidsrettet måte å sikre gode og robuste IKT-tjenester for Karmøy kommune.

Det som vil gi økte kostnader på kort sikt er for det første etableringskostnader på 5 mill. kroner, hvorav vel 3,5 mill. kroner skal dekkes av Karmøy kommune. Rådmannen foreslår at disse midlene bevilges i 2022, og finansieres av kommunestyrets disposisjonsfond. Dette for å kunne være tilgjengelig for eksempel til å kunne bestille nødvendig utstyr mv. som bør være på plass tidlig i oppstartsperioden. Dette er særlig aktuelt da det for tiden er til dels svært lang leveringstid på IKT-utstyr.

Vedlegg:

Samarbeidsavtale IKT - Karmøy og Tysvær

Saksbehandler: Aslaug Irene Skjold**Kommunedirektør/rådmann:** Vibeke Vikse Johnsen

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
062/22	Formannskapet	30.05.2022
	Kommunestyret	

Fastlegeordningen – strakstiltak for å øke handlingsrommet for kommunen

Rådmannens forslag til vedtak:

Fastlegesituasjonen i kommunen er nå under et ekstraordinært press. Som strakstiltak vedtar kommunestyret følgende for å øke kommunens handlingsrom:

1. For å stabilisere fastlegetilbudet i kommunen forberedes etablering av nytt kommunalt legesenter i egnede lokaler, evt. utvidelse av eksisterende kommunalt legesenter på Bygnes, for oppstart i løpet av 2023.
2. Kommunestyret viser til at det er sårbart for fastlegeordningen at fastlegehjemler blir stående ubesatt over lang tid. Administrasjonen bes starte opp et arbeid med overtakelse av hjemler i privat næringsdrift, hvor det ikke har lyktes med rekruttering etter gjentatte utlysninger. Overtakelser av slike hjemler skal skje etter individuelle avtaler, basert på fastlagte kriterier, med den enkelte hjemmelsinnehaver. Hjemlene kan flyttes til kommunalt legesenter dersom det ikke finnes andre hensiktsmessige løsninger.
3. Kommunestyret setter av inntil 3 mill kroner til formålene i 2022 som dekkes av kommunestyrets disposisjonsfond. Økonomiske konsekvenser for eventuell oppretting og drift av kommunalt legesenter innarbeides i budsjett for 2023.

Saksutredning

Bakgrunn

Kommunen har ansvar for fastlegetjenesten og skal sørge for at det er nok fastleger tilgjengelig i kommunen.

Fastlegene kan være ansatt i kommunen eller ha avtale om privat næringsdrift. En fastlege i privat næringsdrift mottar månedlig et fast basistilskudd beregnet ut fra antall pasienter på listen. I tillegg mottar fastlegen egenandel fra pasientene og refusjon fra HELFO etter ulike satser knyttet til de ulike konsultasjonene. Den privatpraktiserende fastlegen har ansvar for å betale husleie, lønn til personale og andre driftsutgifter. En fastlønnet fastlege i Karmøy kommune mottar årslønn for 100 pst stilling tilsvarende 37,5 timer pr uke, og har mulighet til å beholde en viss prosentandel av HELFO-refusjon over et visst månedlig inntjent beløp. Fastlønnte leger betaler ikke for husleie og lønn til personale og andre driftsutgifter. Drift av det kommunale legesenteret dekkes av kommunen og deler av utgiftene dekkes av basistilskudd, refusjon og egenbetaling.

Det er mangel på fastleger i hele Norge og flere kommuner har innført lokale tiltak for å stabilisere driften og øke rekrutteringen. Det er også fastlegemangel og rekrutteringsutfordringer i Karmøy. Karmøy kommune har innført en rekke tiltak, og arbeider også med andre mulige tiltak i samarbeid med legeforeningen og praktiserende leger i Karmøy, jfr kommunestyrets sak KST- 037/22 med følgende vedtak:

Kommunestyret ber om at det arbeides videre med økonomiske og organisatoriske tiltak for å bedre rekruttering av leger til Karmøy kommune.

Vedlagte innspill fra ALU datert 31.01.22 vurderes, og forslag til tiltak drøftes og utarbeides i samråd med leger som praktiserer i Karmøy kommune.

Hovedutvalg helse og omsorg blir orientert om aktuelle tiltak når møtet mellom kommunen og allmennlegeforeningen har funnet sted. Kostnadene må estimeres på tiltakene som foreslås. Dette bør skje før september slik at partiene har mulighet til å se på mulige løsninger i budsjettarbeidet. Det vil arbeides videre med dette fram mot høsten. Rådmannen opplever imidlertid at det er behov for enkelte strakstiltak nå.

Vurdering av den aktuelle situasjonen og behov for strakstiltak

Solopraksiser og legesentre med 3 eller færre leger er ekstra sårbare i forhold til fravær. Derfor er det ønskelig å tilrettelegge for flerlegesentre med minimum 4 leger. I Karmøy kommune er det nå 4 hjemler i privat næringsdrift hvor hjemmelsinnehaver har sluttet/sagt opp. Dette gjelder Haugaland Medisinske Senter, Avaldsnes legesenter, Veia legesenter og Kopervik legesenter. Dette er alle legesentre med 3 hjemler, dvs at det er to leger igjen. Hjemlene ved Veavågen legesenter, Haugaland medisinske Senter og Avaldsnes legesenter er lyst ut flere ganger uten at det har lyktes å rekruttere.

Hjemmelsinnehaver som er fastlege i privat næringsdrift har rettigheter til å få lyst ut hjemmelen i nåværende lokasjon ved oppsigelse. Fratredende lege har rett til å kreve overdratt praksis til overtagende lege. Til praksis regnes relevant utstyr og inventar, husleieavtaler og kompensasjon for opparbeidet praksis (goodwill). Overdragelsesbetingelsene avtales mellom fratredende og overtagende lege. Kommunen er ikke part i denne avtalen, jfr avtaleverket (ASA 4310). Kommunen har imidlertid et «sørge for» ansvar for at pasientene har et fastlegetilbud. Dersom det ikke er søkere til hjemmelen kan situasjonen bli fastlåst over lang tid. Flere nye fastleger signaliserer at de er skeptiske til å gå inn i næringsdrift og å investere i legesenter hvor de er usikre på om de vil få tilbake de investerte midlene dersom de senere velger å slutte som fastlege eller om livssituasjonen deres endres. Det er grunn til å anta at ordningen med fastlege i næringsdrift fungerer bedre for et legesenter med stabil drift enn for en solopraksis og legesenter med få leger og hyppige utskiftninger av leger.

Overtakelse av "fastlåste hjemler" og større andel leger i kommunalt legesenter vil gi en bedre balanse mellom næringsdrift og kommunalt ansatte leger i kommunen, og gi et større rom for å kunne rekruttere fastleger til kommunen.

Rapporten «Variasjoner i finansiering av fastlegeordningen, tredje oppfølgingsundersøkelse, juli 2021» viser at kommuner som har innløst fastlegehjemler i gjennomsnitt har betalt 258 000 kroner pr hjemmel. Verdien fastsettes etter forhåndsdefinerte kriterier som listelengde, antall utlysninger og søkere til fastlegehjemler generelt i kommunen og til den aktuelle hjemmel, standard på lokaler, stabilt hjelpepersonell, om fastlegelisten/legen er populær, eventuelle mottatte subsidier fra kommunen og eventuell mislighold av forpliktelser i fastlegeavtale og leieavtale.

Rådmannens tilråding

Rådmannen viser til at det er sårbart for fastlegeordningen at fastlegehjemler blir stående ubesatt over lang tid etter gjentatte utlysninger. For å stabilisere fastlegetilbudet i kommunen tilrår rådmannen at kommunestyret som et strakstiltak bevilger inntil 3 mill. kroner til følgende: forberede opprettelse av nytt/utvidelse av eksisterende kommunalt legesenter i egnede lokaler og innløsning av fastlåste hjemler etter individuelle avtaler. Ved inngåelse av individuelle avtaler legges fastsatte kriterier til grunn. Dersom det ikke er andre hensiktsmessige løsninger kan innløste hjemler flyttes til kommunalt legesenter. Ved opprettelse av nytt kommunalt legesenter/utvide Bygnes legesenter vil

det være behov for å avsette midler til etablering og drift av senteret.

Økonomiske konsekvenser for eventuell oppretting og drift av kommunalt legesenter innarbeides i budsjett for 2023.

Rådmannen kommer tilbake med ny sak om status for fastlegeordningen og eventuelle forslag til ytterligere tiltak høsten 2022.

Saksbehandler: Pål Nygård**Kommunedirektør/rådmann:** Vibeke Vikse Johnsen

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
017/22	Eldrerådet	19.05.2022
011/22	Karmøy ungdomsråd	24.05.2022
015/22	Hovedutvalg helse og omsorg	18.05.2022
063/22	Formannskapet	30.05.2022
	Kommunestyret	

Prøveordning med bestillingsbuss for eldre

Rådmannens forslag til vedtak:

Karmøy kommune oppretter et pilotprosjekt med bestillingsbuss for pårørende som har sine nærmeste boende på sykehjem, og for eldre som deltar på "spisevenner" i regi av frivillighetssentralen.

Vedtak som innstilling fra Eldrerådet - 19.05.2022 - 017/22

Karmøy kommune oppretter et pilotprosjekt med bestillingsbuss for pårørende som har sine nærmeste boende på sykehjem, og for eldre som deltar på "spisevenner" i regi av frivillighetssentralen.

Hovedutvalg helse og omsorg 18.05.2022:

Behandling:

Innstilling enstemmig vedtatt.

HHO- 015/22 Vedtak:

Karmøy kommune oppretter et pilotprosjekt med bestillingsbuss for pårørende som har sine nærmeste boende på sykehjem, og for eldre som deltar på "spisevenner" i regi av frivillighetssentralen.

Eldrerådet 19.05.2022:

Behandling:

Reiersen uttalte følgende:

Eldrerådet støtter kommunalsjef helse og omsorg sitt forslag om å opprette et pilotprosjekt med bestillingsbuss for pårørende som har sine nærmeste boende på sykehjem, og for eldre som deltar på "spisevenner" i regi av frivillighetssentralen for å kartlegge behovet for en mer permanent ordning. Skal en lykkes med dette er det viktig at det informeres godt om ordningen. Kontakttelefon og hva ordningen omfatter og hvordan det den praktiseres. Eldrerådet håper dette kan bli en suksess og

utvides.

Eldrerådet støtter enstemmig Reiersens uttalelse og rådmannens forslag til vedtak.

ELD- 017/22 Vedtak:

Karmøy kommune oppretter et pilotprosjekt med bestillingsbuss for pårørende som har sine nærmeste boende på sykehjem, og for eldre som deltar på "spisevenner" i regi av frivillighetssentralen.

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Kommunestyret vedtok i sak 21/21 å utrede om det er behov for å opprette ei ringebussrute for pårørende som har sine nærmeste boende på sykehjem, og for eldre som deltar på "spisevenner" i regi av frivillighetssentralen.

I Leve hele livet reformen har transporttilbud i et aldersvennlig lokalsamfunn vært et fokusområde. For at eldre skal delta, være aktive og inkludert i lokalsamfunnet, er tilgjengelig transport avgjørende. Mobilitet for alle forutsetter at man supplerer det ordinære tilbudet med transporttjenester for målgrupper som ikke opplever at dagens kollektivtilbud dekker deres behov. Helsedirektoratet har kartlagt hva som finnes, og hvordan ulike transportordninger for eldre fungerer. Vedlagt og under følger en kort beskrivelse av noen av tilbudene for å vise hvordan aldersvennlig transport og bestillingsbussordninger kan organiseres.

Ruter aldersvennlig transport (RAT/rosa busser)

Ruter aldersvennlig transport (RAT), også kalt «rosa buss», ble satt i gang for å styrke transporttilbudet til de eldre. Prosjektet er et samarbeid mellom Oslo kommune og Ruter.

RAT er en dør-til-dør bestillingstransport med fleksibilitet rundt reisetidspunkt og reisedest. RAT er tilgjengelig for personer 67 år og oppover, men retter seg spesielt mot de i denne aldersgruppen som har utfordringer med å benytte seg av det ordinære kollektivtilbudet.

Målsettingen med RAT er som følger:

- Frihet for innbyggere som er avhengig av transport hjem, til å reise så ofte de ønsker.
- Redusert ensomhet gjennom økt mulighet for sosial deltakelse. Et fleksibelt transporttilbud som henter innbyggere hjemme, vil føre til at innbyggere kan benytte seg av tilbudet om aktivitet og sosiale møteplasser som tilbys.
- Økt aktivitet og økt sosialisering kan gi økt livskvalitet og bedre helse.
- Reduserte kostnader knyttet til kommunale helse- og omsorgstjenester.

Tilbudet ble først testet ut i bydelene Alna, Bjerke, Nordre Aker, Vestre Aker, Sagene, Ullern og Marka (Sørkedalen, Solemskogen og Maridalen).

Slik fungerer Ruter aldersvennlig transport for de reisende

Tilbudet er for eldre som er hjemme på dagtid, trenger transport fra dør til dør når de skal gjøre ærender eller har lyst på en tur ut.

En minibuss henter deg hjemme, og kjører deg frem og tilbake dit du ønsker. Bussene kjører mandag til lørdag klokken 10–18. Åpningstidene i enkelte områder er mellom klokken 11–17 på grunn av lange kjøreavstander. Du kan bestille reisen når du trenger den, eller opp mot en uke i forveien. Du kan også bestille en tur basert på ankomsttid. Det er plass til rullator, rullestol og andre hjelpemidler om bord i bussen, og sjåførene er ekstra hjelpsomme. Du kan også ta med deg en venn på turen til å hjelpe deg. Dyr er ikke tillatt.

Reisen kan bestilles via appen RuterBestilling eller ved å ringe et oppgitt telefonnummer. Reiseruten har blitt lagt opp etter hvilke bestillinger som kommer inn. Ruter har derfor et hentevindu på 15 minutter, som vil si at bussen kan komme fem minutter før avtalt hentetid og opp mot 10 minutter etter. Ruter har varslet kunden hvis transporten blir forsinket utover hentevinduet på 15 minutter.

Aldersvennlig transport har vært under test og kontinuerlig utvikling. Derfor har brukerne vært forberedt på endringer underveis i pilotperioden.

Evaluering og helseeffekter av aldersvennlig transport

Som en del av evalueringen av tilbudet fikk Transportøkonomisk institutt i oppdrag å gjennomføre en studie om mulige helseeffekter av pilotprosjektet, mulige forbedringsområder for tilbudet og innvirkning på behovet for kommunale helse- og omsorgstjenester.

I deres rapport ble følgende belyst:

1. Hvilke effekter har bruk av RAT på helse og livskvalitet? I hvilken grad påvirker bruk av tjenesten sosialisering og ensomhet. I hvilken grad påvirker det fysisk helse?
2. Hvordan kan tjenesten forbedres? Hva er det som gjør at man bruker tjenesten eller ikke? Hvordan kan vi forklare ulik grad av bruk av tjenesten? Hvilke muligheter ligger i tjenesten?
3. Hva er de estimerte kommunale kostnadsreduksjonene som følge av bruk av tjenesten og eventuelt utsatt eller redusert behov for andre kommunale helse- og omsorgstjenester?

På bakgrunn av erfaringene med prosjektet vil Oslo kommune nå utvide tilbudet til å bli en permanent ordning for hele kommunen. Vedlagt saken følger flere eksempler på organisering av aldersvennlig transport og bestillingsbussordninger.

TT-kort

For noen eldre vil eksisterende ordning med tilrettelagt transport (TT) kunne bidra til en bedre hverdag. Tilrettelagt transport er et tilbud om alternativ transport for personer som på grunn av nedsatt funksjonsevne eller sykdom, ikke kan bruke kollektivtransport. Det er ingen lovfestet individuell rett til TT-tjenester.

Som en del av ansvaret for lokal kollektivtransport, har fylkeskommunen også ansvar for å tilrettelegge transport. Ordningen er ikke rettighetsbasert, og fungerer ved siden av andre rettighetsbaserte ordninger, som for eksempel pasienttransportordningen ved legebesøk og behandling (pasientreiser), eller arbeids- og utdanningsreiser (NAV).

TT-ordningen er et kostbart tilbud. Selv om dette skal være en ordning for dem som ikke kan reise med kollektivtransport, viser undersøkelser at noen TT-brukere kanskje kunne ha like god nytte av ulike løsninger for bestillingstransport.

Generelt er det bemerkt at bestillingstransport potensielt kan erstatte både kollektivlinjer og TT-turer for deler av befolkningen utenfor de mest sentrale områdene og i spredtbygde strøk. Studier viser at slike tilbud kan oppleves som bedre for mange ved at man kan få kortere ganglengder, og bedre hjelp av sjåfør eller personlig følge på reisen.

Kartlegging i Karmøy

Kommunen har foretatt en kartlegging på sykehjemmenes langtidsavdelinger. Denne kartleggingen tyder på et sammensatt bilde.

I enkelte avdelinger kjører nesten alle pårørende selv når de skal besøke sine nærmeste på sykehjemmet, mens i andre avdelinger kan det være mange som er avhengig av å bli kjørt/transport. Tilbakemeldingene indikerer at behovsbildet ikke er statisk, men endrer seg i tråd med endringene i

pårørende gruppen, og endringer hos den enkelte pårørende som gjør at de i kortere eller lengre perioder må ha hjelp til transport. Sykehjemmene har også bemerket at det kan være utfordrende for pårørende å vurdere en ringebussordning før de vet hvordan et slikt tilbud fungerer i praksis.

Som del av den videre kartleggingen foreslår kommunalsjef helse og omsorg å igangsette en prøveordning med bestillingsbuss for pårørende som har sine nærmeste boende på sykehjem, og for eldre som deltar på "spisevenner" i regi av frivillighetssentralen. Evalueringen av et slikt pilotprosjekt vil trolig gi en bedre behovsbeskrivelse, og er sammenfallende med hvordan andre kommuner har kartlagt sine behov for bestillingsbussordninger. I prøveordningen er det viktig å være forberedt på at tilbudet i perioder kan bli lite brukt, og at ordningen kan endre seg underveis for bedre å sammenfalle med brukernes behov.

Det er særdeles viktig at kommunens kommunikasjonsavdeling er dyktige med informasjonen om tilbudet, og når ut til målgruppen. Andre kommuner har opplevd at tilbudet har blitt lite brukt selv om det i forkant var sterkt ønsket. Dette kan ha flere årsaker. Erfaringene viser at det tar tid før brukerne blir vant med en slik ordning, og at mange sitter med en følelse av at ordningen er for andre med større behov enn dem selv, til tross for at de er i målgruppen for ordningen. Kommunen må derfor være forberedt på at det vil ta tid for brukerne å bli kjent med bestillingsbussordningen, og ta det aktivt i bruk.

Det er viktig at tilbudet gjøres så lett tilgjengelig som mulig. Gjerne med en lav egenandel tilsvarende ordinær busspris/honnørbillett, og at pårørende kan ta med seg følge som reiser gratis for å avhjelpe sjåfør, og forenkle reisen for de eldre.

Kollektivtilbud i distriktene

Kolumbus og fylkeskommunen har kontaktet kommunen med bakgrunn i sak PS 136/2021 «HentMeg og kollektivtilbud i distriktene» som ble behandlet i Fylkestinget 14.12.2021. I sakens bakgrunn er det vist til følgende oversendelsesforslag fra behandlingen av sak 20/2021 i Samferdselsutvalget:

«Samferdselsutvalget ber om en sak der det vurderes innføring av "Hent meg"-ordning på deler av Karmøy som en til og fra tjeneste til punktene med flere bussavganger, og event. omlegging av noen eksisterende ruter. Blant annet bør ordningen vurderes på Torvastad.»

I saken vises det til dialog mellom Kolumbus og Karmøy kommune om rutetilbudet og «HentMeg» generelt på Karmøy. I saken står det at Kolumbus vil se nærmere på mulige nye bestillingsbussordninger på Karmøy, og i forslaget fra Kolumbus er det satt av kr 200.000,- til slike tilbud. Se tabell under:

TABELL 1: Eksisterende og nye tiltak i distriktene, med estimerte kostnader HentMeg & bestillingsordninger

Kommune	Plan/tiltak	Igangsatt	2022	Økonomisk ramme
Bjerkreim	Bestillingsbuss 2 ganger per uke		x	160 000
Bokn	Bestillingsbuss 2 ganger per uke	x		100 000
Eigersund	Kolumbus og Eigersund kommune arbeider med å konkretisere et HentMeg tilbud		x	1 250 000
Hjelmeland	Komplementært bestillingstilbud, utenom kollektivbetjening		x	200 000
Hå	Bestillingstilbud(taxibuss) på Varhaug og Vigrestad		x	500 000
Karmøy	Nytt anbud fra 01.07.20 Mulighet for bestillingsbuss på Karmøy		x	200 000
Lund	Bestillingsbuss 2 ganger per uke		x	180 000

Sauda	Har hatt HentMeg som et prøveprosjekt fra 1.7.18. Videreført etter vedtak i Fylkestinget 27.04.21. Evalueres etter to år. Utvidelse av HentMeg - ungdomstilbud	x		1 560 000 250 000
Sokndal	Bestillingsbuss 2 ganger per uke		x	170 000
Tysvær	HentMeg/bestillingsbuss		x	160 000
Vindafjord	Bestillingsbuss 2 ganger i uken til/ fra Bjoa område.		x	170 000
	Sum ramme for nye tiltak			4 900 000

Etter en høringsrunde med ungdomsrådet og elderrådet foreslår kommunen at midlene anvendes som en prøveordning for å styrke rutetilbudet på kveldstid på Kolnes med en ekstra kveldsrute fredag og/eller lørdag kveld, og til å finansiere en prøveordning med bestillingsbuss for pårørende som har sine nærmeste boende på sykehjem, og for eldre som deltar på "spisevenner" i regi av frivillighetssentralen i tråd med kommunestyrets vedtak.

Utformingen og organiseringen av prøveordning må avklares i dialog med Kolumbus, evt. frivillige organisasjoner. Dialogen med Kolumbus er påbegynt.

Bestillingsruter hos Kolumbus

I dag tilbyr Kolumbus «HentMeg» i Sauda der de henter deg der du er, og kjører deg dit du skal innenfor en angitt sone til ordinær busspris. Kunden bestiller henting enten på [en nettside](#) eller på telefon. Jo tidligere kunden bestiller, jo større sjanse er det for at du blir hentet akkurat når du ønsker. Kolumbus opererer etter første person til mølla-prinsippet.

Kolumbus tilbyr også en rekke bestillingsruter i Ryfylket Nord med avganger som krever forhåndsbestilling før de kjøres. Kunden kan bestille avganger i [skjemaet de finner på nettet](#). Kunden må bestille reisen i god tid (innen kl 15 dagen før om du skal reise før kl 10, og senest to timer før avgang om du reiser etter kl 10).

Kolumbus kjører også flere steder såkalte handlebusser, som må bestilles. I Hå kommune operer Hå taxisentral på vegne av Kolumbus en handlebusstjeneste for beboere som skal til sentrum for handling eller andre ærend. Tjenesten dekker områdene Nærbø, Varhaug og Vigrestad inkludert Stokkelandsmarka. Transporten går om bestilt til følgende tider:

- Mandag til fredag
- Kjøring til sentrum: 09.00 og 11.00
- Kjøring fra sentrum: 12.00 og 15.30

Bestillingen foretas direkte til Hå taxisentral senest 30 minutter før avgang. Betaling er gjeldende pris for bussbillett enten via billettappen eller ved betaling om bord.

I Lund kommune operer Tonstad taxi på vegne av Kolumbus en tilsvarende handlebusstjeneste.

Transporten inkluderer følgende:

- Du kan bestille avgang i tidsrommet fredager mellom 10.00 og 13.00.
- Tjenesten opereres ikke i skolens ferier.
- Eget opplegg for seniorsamling på Moi hotell, Åke øve 60-gruppen og Lund frivillighetssentral.

Bestilling foretas direkte til Tonstad taxi innen klokken 21 dagen før avgang. Betaling er gjeldende pris for bussbillett enten via billettappen eller ved betaling om bord.

Hvordan prøveordningen i Karmøy skal utformes og organiseres, må avklares i dialog med Kolumbus. Beskrivelsene og erfaringene av de ulike bestillingsbussordningene fra andre kommuner og

Kolumbus sine erfaringer vil bli vektlagt.

Kommunalsjef helse og omsorg sin vurdering

Kommunalsjef helse og omsorg foreslår å opprette et pilotprosjekt med bestillingsbuss for pårørende som har sine nærmeste boende på sykehjem, og for eldre som deltar på "spisevenner" i regi av frivillighetssentralen for å kartlegge behovet for en mer permanent ordning.

Vedlegg:

Vedlegg - Eksempler på aldersvennlig transport (bestillingsbuss)

Saksbehandler: Hilde Pettersen**Kommunedirektør/rådmann:** Vibeke Vikse Johnsen

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
064/22	Formannskapet	30.05.2022

Forskrift for utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn i Karmøy kommune

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Forslag til forskrift for utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn i Karmøy kommune legges ut på høring slik det fremkommer av vedlegg 1.
2. Høringsfristen settes til 6 uker.

Saksutredning

Sammendrag

Karmøy kommune er blitt kontaktet av Haugesund kommune om etablering av et samarbeid om el-sparkesykkelordning. Bakgrunnen er at Haugesund er blitt kontaktet av kommersielle aktører som ønsker å leie ut elektriske sparkesykler i kommunen. Det er et ønske om innføring av mikromobilitet som en del av transporttilbudet. For å regulere utleiemarkedet av el-sparkesykler og andre små elektriske kjøretøy, er det behov for en lokal forskrift. Dette med hjemmel i lov av 18.juni 2021 om nr 139 lov om utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn.

Saken legger fram forslag til en lokal forskrift om utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn i Karmøy kommune. Forskriften foreslår regulering av antall sykler, antall utleiery, samt soneinndeling med tanke på behov for innskrenkninger for parkering, forbudtsoner, sakesoner og der det kan være fri flyt. Formannskapet skal i denne saken ta stilling til om forslag til forskrift skal legges ut på offentlig høring.

Saks- og faktaopplysninger

Karmøy ble kontaktet av Haugesund kommune om et samarbeid for etablering av el-sparkesykkelordning i Haugesund og fastlandsdelen av Karmøy.

I møte 21.02.22 behandlet formannskapet sak 015/22 Delingsordning el-sparkesykler. Det ble fattet følgende vedtak:

Det vises til henvendelse/ vedtak fra Haugesund kommune om samarbeid om etablering av el-sparkesykkelordning. Formannskapet er positiv til at Karmøy kommune slutter seg til arbeidet med

mål om å legge frem en felles sak om delingsordning for el-sparkesykkel. Rådmannen utreder i samarbeid med Haugesund kommune mulighet til å etablere en prøveordning over 2 år med en eller flere operatører for drift av en delingsordning for el-sparkesykkel i Haugesund og på fastlandsdelen av Karmøy. Parallelt skal det utarbeides et høringsnotat om lokal forskrift om utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn.

De økonomiske konsekvensene for kommunen vil avdekkes gjennom arbeidet med rammen for en prøveordning. Formannskapet ber om at det utredes lignende ordninger for etablering i Kopervik, Åkrehamn og Skudeneshavn.

Dersom kommersielle aktører ønsker å etablere seg i kommunen med utleie av små elektriske kjøretøy, har kommunen behov for en lokal forskrift som kan regulere denne virksomheten.

Arbeidet med en prøveordning vil foregå parallelt med at forskriften legges ut på høring.

Lowverket

Stortinget vedtok 18.juni 2021 nr 139 lov om utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn. Loven gir kommunen lovhjemmel for i lokal forskrift å regulere utleie av elektriske sparkesykler og andre små elektriske kjøretøy på offentlig grunn. Regulering for å sikre fremkommelighet og sikkerhet er viktige formål med loven.

Loven innebærer ingen innskrenking i kommunenes eierrådighet eller avtalefrihet. Loven innebærer at kommunen kan regulere utleievirksomhet på offentlig grunn for blant annet å sikre at utplassering og parkering av små elektriske kjøretøy ikke er til hinder for allmenn bruk av offentlige arealer.

Med offentlig grunn menes de deler av kommunen der kommunen, fylkeskommunen eller staten eier grunnen, for eksempel veier, fortau, gangvei, parker og torg.

Innhold i forskriften- regulering av markedet

Hensikten med forskriften er å få en best mulig regulering av utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn.

Utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn kan bare skje med tillatelse fra kommunen, med hjemmel i en lokal forskrift. Karmøy og Haugesund har samarbeidet om forslag til likelydende forskrift, med unntak av antall sparkesykler som kan leies ut og soneinndeling. Det er ikke gitt anledning til å lage en felles forskrift for kommunene da det ikke eksisterer noe interkommunalt organ som kan fatte vedtak om en felles forskrift. Forskriftene vil derfor bli politisk behandlet i respektive formannskap i mai/juni og bli lagt ut på høring samtidig i sommer.

Kunnskapsgrunnlaget er innhentet fra likelydende arbeid i andre kommuner, samt gjennom ulike forskningsrapporter og evaluering av ordninger, og møte med bl.a. Kolumbus og politiet. Ved utarbeiding av forskriften har rådmannen sett til de byer som har utarbeidet lokal forskrift, primært Oslo, Trondheim, Lillehammer, Bergen og kommuner som Lillestrøm og Lørenskog.

Det er vanskelig å anslå antall små elektriske kjøretøy som kan leies ut. Det ønskes derfor innspill på dette under høringsprosessen. Det er satt et maksimalt antall med tanke på å opprettholde et mest mulig ryddig gatebilde, fremkommelige og trygge offentlig rom.

Valg av inntil to utleiere vil kunne skape en konkurranse mellom utleierne som anses vil være positiv for ordningen.

For å regulere utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn er det foreslått å etablere en soneinndeling som viser hvor vi ønsker en sterkere regulering i forhold til parkeringsplasser, forbudssoner, saktsoner og områder hvor vi tenker fri flyt av kjøretøy. For Karmøy foreslås to ulike soner, henholdsvis sentrumsområder og tettsteder. I sonene inngår også sentrale kollektivknutepunkt slik som Bygnes og Håvik Terminal.

Digitale løsninger vil regulere bruk av offentlige arealer. Bruk av en eventuell feilparkeringsapp for innbyggere som vil varsle utleier om feilparkerte kjøretøy, vil også kunne bidra til et mer ryddig gatebilde.

FN`s Bærekraftsmål

I tildelingskriteriene er det satt krav til beskrivelse av rutiner og virkemidler for å oppnå klima- og miljøvennlig drift. Det er bl.a. satt vilkår til krav om klimavennlige løsninger til kjøretøyene som frakter små elektriske kjøretøy.

Økonomiske konsekvenser

De økonomiske konsekvenser vil avdekkes gjennom arbeidet med en prøveordning på to år.

Folkehelse

En utfordring er at bruk av små elektriske kjøretøy kan erstatte gange, men likevel fylle en funksjon i form av økt mobilitet hos flere brukergrupper. Målet med mikromobiliteten vil samtidig være å redusere bilbruk på kortere turer og dermed bidra til å nå et nullvekstmål. Forskriften legger videre opp til å ivareta trafiksikkerhet med tanke på utleie av små elektriske kjøretøy.

Samarbeidsparter

Det er ikke avklart noe videre samarbeid med Kolumbus, men det er opprettet en dialog.

Gebyrer

Gebyrer er basert på selvkostprinsippet og reguleres gjennom årlig budsjettbehandling i kommunen.

Høring

Forskriften sendes på høring før sommeren, med 6 ukers høringsfrist. Merknader til høring av

forskriften legges fram for formannskapet og forskriften sluttbehandles i kommunestyret.

Prøveordning

Haugesund og Karmøy ønsker å samarbeide om innholdet i en to-årig prøveperiode med utgangspunkt i krav til tillatelse av utleie hjemlet i forskriften. Kunngjøring av tillatelsesordningene samkjøres mellom kommunene, men det må inngås adskilte kontrakter med utleiare av forvaltningsmessige årsaker. Nærhet til Haugesund tilsier at små elektrisk kjøretøy naturlig vil bevege seg over kommunegrensene. Haugesund kommune legger opp til 250 små elektrisk kjøretøy innenfor sin kommunegrense.

Rådmannens konklusjon

Rådmannen mener at små elektriske kjøretøy kan fylle en funksjon i form av økt mobilitet og kan være et positivt tilskudd til transporttilbudet i kommunen, sammen med kollektivtransport og utleie av bysykler. Små elektriske kjøretøy kan gi utfordringer for framkommeligheten for øvrige trafikanter, men kommunen kan ta i bruk verktøy som kan bidra til å regulere utleievirksomheten og skape trygghet og ryddighet.

Rådmannen mener forskriften er et nødvendig verktøy som setter premisser for en god oppfølging av utleiemarkedet. Samlet sett vurderes den foreslåtte forskriften å være en nødvendig regulering for å sikre framkommelige og trygge offentlige rom.

Rådmannen anbefaler at forslag til ny forskrift legges ut på høring.

Aktuelle lover:

[Lov om utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn](#)

[Forskrift om krav til sykkel - Lovdata](#)

[Tekniske krav til små elektriske kjøretøy | Statens vegvesen](#)

[Lov om vegtrafikk \(vegtrafikkloven\) - Lovdata](#)

[Kommentarutgaven til lov om utleie av små elektriske kjøretøy på offentlig grunn](#)

Vedlegg:

Høringsforslag forskrift 18.mai 2022 (1)

Delingsordning el-sparkesykler

Delingsordning el-sparkesykkel - saksframlegg fra Haugesund kommune

Saksbehandler: Siri Merete Alfheim**Kommunedirektør/rådmann:** Vibeke Vikse Johnsen

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
065/22	Formannskapet	30.05.2022

Bedre polititjenester og beredskap

Rådmannens forslag til vedtak:

1. Formannskapet vedtar nedenforstående høringsinnspill punkt en til fem som fremgår av saksutredningen om bedre polititjenester og beredskap.
2. Høringsinnspillene sendes Justis- og beredskapsdepartementet innen fristen 1. juni 2022.

Saksutredning

Bakgrunn for saken

Justis- og beredskapsdepartementet skrev et brev hvor de ber om råd fra kommunene slik at polititjenestene og beredskapen kan bli bedre. Målet for regjeringen er en justissektor som forebygger bedre og at politiet og nødetatene er til stede i hele Norge. I Hurdalsplattformen fremgår det at Regjeringen ønsker å opprette polititjenesteområder i dialog med kommunene og politidistriktene. Det skal opprettes 20 nye tjenestesteder der behovet er størst.

Politiets innbyggerundersøkelse viser at innbyggerne i Norge stort sett har en høy trygghetsfølelse og tillit til politiet. Likevel opplever innbyggere i mindre befolkningstette områder at politiet er mindre tilgjengelige etter nærpelitireformen.

Polititjenestene og beredskapen i landet skal styrkes for å sikre god forebygging av kriminalitet, god lokalkunnskap og raskere responstid ved alvorlige hendelser. Samtidig skal ikke den faglige kvalitetsutviklingen som politiet har vært gjennom svekkes.

Det bes særlig om innspill på følgende punkter:

1. *Hvilke utfordringer mener dere kommunen vil stå overfor innenfor områdene forebygging, beredskap og sivile tjenester de neste årene?*
2. *Er kommunen tilfreds med politiets bemanningsutvikling, tjenestestedstruktur og tjenestetilbud? Hvis ikke, hva er årsakene?*
3. *Både kommunen og politiet har ansvar for å sikre innbyggernes trygghet og gode tjenester. Hvordan kan polititjenestene og samarbeidet mellom kommunen, politiet og ev. andre*

lokale aktører som nabokommuner og fylket videreutvikles for å sikre dette?

Hvilke ressurser ser kommunen for seg at de kan avsette til videreutvikling av samarbeidet om å sikre innbyggernes trygghet?

4. *Hva er ønsket utvikling når det gjelder tilgjengeligheten til politiets tjenester?*

Via et tjenestested i politiet?

Via fysisk tilstedeværelse annet sted enn på et tjenestested? -

Via fysisk oppmøte?

Via telefon?

Via internett?

5. *Ønsker kommunen et nytt tjenestested i politiet? Hvis ja, kan kommunen tilby lokaler, for eksempel samlokalisering med andre kommunale tjenester?*

Formannskapet vedtok i sak 033/22 at høringen tas til politisk behandling.

Saken ble enstemmig tatt opp til realitetsbehandling. Ordfører tar imot høringsinnspill fra formannskapets medlemmer, og oversender rådmannen. Rådmannen utarbeider høringssvar. Det er videre i høringen sendt mail til de ulike kommunale etatene for å få deres innspill og inkludere de i høringen.

Høringsinnspill

Under følger Karmøy kommune sine innspill på spørsmålene fra Justis- og Beredskapsdepartementet. Karmøy kommune har et godt samarbeidet med Karmøy politistasjon gjennom blant annet SLT (samhandling av lokale kriminalitetsdempende tiltak) og politirådssamarbeidet. I dette høringsinnspillet vil det som kan forbedres vektlegges.

1. *Hvilke utfordringer mener dere kommunen vil stå overfor innenfor områdene forebygging, beredskap og sivile tjenester de neste årene?*

Kravene og forventningen til innsats innen forebygging, beredskap og sivile tjenester vil trolig øke i fremtiden. Dette vil mest sannsynlig skje uten at kommunene og politiet får mer ressurser til strategisk og individrettet arbeid.

Utfordringer innen forebygging:

Når det gjelder forebygging, er dette del av politiets primærstrategi slik at alle etater i politiet skal arbeide i det forebyggende sporet. At forebyggende arbeid styrkes på denne måten er positivt.

Ungdata er en nasjonal undersøkelse som viser trender i samfunnet, for ungdom på ungdomsskole og i videregående opplæring. Ungdata undersøkelsen fra 2022 viser at rusmidlene røyk, snus, alkohol, hasj/marihuana og tyngre narkotiske stoffer oppleves som mindre helseskadelig i 2022 enn i 2019. Denne endringen kan indikere en mer liberal holdning blant ungdom til rusmidler. Samme tendens rapporteres fra politiet og øvrige aktører som arbeider i felten. Fra politi og samarbeidende aktører meldes videre økende bekymring rundt at politiet har mistet verktøy til å pågripe ungdom som er i besittelse av illegale rusmidler. Hensikten med pågripelsen er å iverksette hjelpetiltak. Det gjenstår å se om nasjonalt vedtatte verktøy og arbeidsmetoder er hensiktsmessig og samfunnsøkonomisk forsvarlig overfor sårbare ungdommer med rusutfordringer. Politiet og kommunen er bekymret over mulige konsekvenser en endring i politiets verktøyer og den vedtatte nasjonale arbeidsmetodikken kan få for sårbare ungdommer.

Det rapporteres også om at meldt kriminalitet er synkende. Dette har også sammenheng med

hvordan politiet prioriterer ressurser. Eksempelvis prioriteres ikke narkotika kriminalitet lengre, noe som resulterer i færre anmeldelser og således bedre statistikk. Samtidig er en del av sakene politiet arbeider med blir mer komplekse og arbeidskrevende. En nedgang i kriminaliteten frigjør derfor ikke nødvendigvis ressurser.

For å lykkes bedre med forebygging bør samhandling og samarbeidet mellom kommune og politi styrkes ytterligere. Hensikten bør være å komme tidligere i gang med forebyggende- og helsefremmende arbeid før problemene har eskalert.

Utfordringer innen beredskap:

I Karmøy kommune deles beredskapsarbeidet inn i to deler; «utøvende beredskap» og «overordnet beredskap».

Når det gjelder politiet sitt arbeidet innen utøvende beredskap, har Karmøy kommune et godt samarbeid med Karmøy politistasjon. Men for Karmøy kommune er det viktig at politiet deltar i hele beredskapsarbeidet; både det utøvende og det overordnede. Eksempelvis skulle kommunen ønsket at politiet hadde ressurser til å delta med sin kompetanse i kriseøvelser, risiko-vurderinger og videreutvikling av beredskapsarbeidet. Kommunen opplever også tidvis at politiet ikke har mulighet til arbeid utover planlagte turnuser. Eksempelvis under pandemien og påfølgende innreiserestriksjoner. Politiet innskrenket her sin kontrollfunksjon på grensa til oppmøte på flyplassen i tråd med turnuser.

Utfordringer innen sivile tjenester:

Politiet melder om økende utfordringer med kredittlån og økende kredittkortgjeld. Den nåværende økonomiske situasjonen med økende rente, bensinpriser, matpriser og strømpriser medfører at flere vil få betalingsutfordringer. Særlig er det bekymring rundt innbyggere med redusert betalingsevne.

2. *Er kommunen tilfreds med politiets bemanningsutvikling, tjenestestedstruktur og tjenestetilbud? Hvis ikke, hva er årsakene?*

Karmøy kommune er en kommune med ca. 42.000 innbyggere og det er viktig at kommunen har sitt eget tjenestested. Dette gjelder både med tanke på responstid, nærhet til innbyggerne og lokalkunnskap.

Etter nærpolitireformen har Karmøy politistasjon fått en reduksjon i arbeidsoppgaver og ansatte ved at det er opprettet felles straffesaksinntak og etterforskningsenhet som tar unna en del av sakene. Passkontoret er også flyttet til forvaltningssenter i Haugesund. Karmøy politistasjon har samtidig fått ansvar for fastlands Karmøy slik at de betjener et større område enn før.

Karmøy kommune har merket en endring i tjenestetilbudet rettet mot ungdom etter Nærpolitireformen. Karmøy politistasjon fikk etter reformen tildelt et større ansvarsområde uten tilføring av ressurser på det forebyggende feltet. Karmøy kommune spilte inn, før politireformen trådte i kraft, hvor viktig det er å prioritere det individrettede kriminalitetsforebyggende arbeidet på ungdoms- og videregående skoler. Grunnet stadig flere oppgaver og større nedslagsfelt, opplever ungdomsskolene og videregående opplæring at forebyggende enhet kan være vanskeligere å få tak i enn før reformen. Dette skyldes slik vi opplever det at flere og tyngre oppgaver ligger på forebyggende enhet enn tidligere. Karmøy kommune skulle gjerne sett at forebyggende enhet hadde mer ledig kapasitet til å styrke det individrettede oppsøkende kriminalitetsforebyggende arbeidet på skolene.

Karmøy kommune og politiet samarbeider om en rekke områder og med mange ulike aktører. Eksempelvis er psykososiale team på ungdomsskolene og videregående skole, deltakelse på overgangsleir, forebyggende arbeid på ungdoms- og videregående skoler, foreldremøter og

oppfølging av ungdom som har debutert med illegale rusmidler. Videre samarbeides det om aktuelle kriminalitetsdempende tiltak i tråd med utfordringsbildet. En oversikt over arbeid kan sees i [rusmiddelpolitisk handlingsplan](#) og [årlig rapportering](#) av samme plan.

Når det gjelder «utøvende og overordnet» beredskap, kom det innspill om at politiet sin deltakelse er ønsket i større grad enn hva som er mulig i dag. Politiets tilstedeværelse ønskes mer i «utøvende beredskap» og samhandling med andre samfunnsaktører i krisesituasjoner. Også i «overordnet beredskap» skulle Karmøy kommune gjerne hatt et mer omfattende samarbeid rundt kriseøvelser, risiko-vurderinger m.m. Hensikten er å styrke det overordnede og helhetlige arbeidet.

3. Både kommunen og politiet har ansvar for å sikre innbyggernes trygghet og gode tjenester. Hvordan kan polititjenestene og samarbeidet mellom kommunen, politiet og ev. andre lokale aktører som nabokommuner og fylket videreutvikles for å sikre dette?

Kommunen, fylket og politiet samarbeider for å sikre innbyggerne trygghet og gode tjenester. Likevel oppleves enkelte utfordringer. Operasjonssentralen som tidligere var lokal er nå flyttet til Stavanger. Det oppleves i enkelte situasjoner vanskeligere å få hjelp nå enn før.

Politiet og kommunen håndterer også ulike lovverk. Det er viktig at politiet og kommunen har kunnskap om hverandres lovverk og samarbeider utfra gjeldende handlingsrom. I enkelte situasjoner kan samarbeidet oppleves utfordrende da lovverkene og mulighetsrommene er sprikende. Dette gjelder ikke bare Karmøy kommune, men også andre kommuner i landet.

Sentrale myndigheter, inkludert Justis- og Beredskapsdepartementet, har lenge hatt et samarbeid om å skaffe alle en plass å bo. Særlig gjelder dette mennesker uten fast bosted og med rus og psykiske utfordringer. Handlingsplanen «Sammen om velferd», som er underskrevet av daværende justisminister påpeker dette.

Når alle skal bo i kommunen, må en være innstilt på at dette ikke kan gå knirkefritt. Det ligger i kortene at situasjoner vil oppstå rundt enkelte innbyggere. For at nabolag skal føle seg trygge, bør politiet prioritere de sakene hvor det oppstår uro i nabolaget. Fra politiet sitt ståsted er brukerne så syke at det er lite politiet kan gjøre med denne gruppen. De trenger helsehjelp og politiet henviser derfor til helse- og omsorgstjenestene og kommunen sitt ansvarsområde. Kommunen har ikke mandat eller virkemidlene til å håndheve ordensforstyrrelser, kriminelle handlinger og nabolag som føler seg utrygge. Ansatte i Karmøy kommune opplever at politiet sentralt prøver å definere seg bort fra ansvaret dersom en person har psykiske lidelser. Dette er et eksempel på et arbeidsfelt hvor politiet og kommunen har veldig ulik oppfattelse av hva som er den beste løsningen, hvem som har ansvaret og hvordan situasjonen bør ivareta for å sikre innbyggerne. Videre vanskeliggjør dette arbeidet for en samlet satsning fra sentrale styresmakter om at alle skal ha et sted å bo og integreres i ordinære boområder.

Gjennom SLT-arbeidet samarbeider politiet, SLT-koordinator, fylkeskommunen, andre kommunale aktører som eksempelvis barnevernet og skolene samt frivillige aktører om å forebygge rus og kriminalitet. Samarbeid med frivilligheten i kommunen og øvrige aktører som arbeider forebyggende som eksempelvis helsesykepleiertjenesten, frivillighets- og folkehelsekoordinator er viktig for å heve det forebyggende og helsefremmende arbeidet ytterligere.

Hvilke ressurser ser kommunen for seg at de kan avsette til videreutvikling av samarbeidet om å sikre innbyggernes trygghet?

Karmøy kommune har begrenset økonomisk handlingsrom, men er opptatt av å få til gode samarbeid internt og eksternt for å oppnå felles samfunns mål. Kommunen vil derfor tilrettelegge for samarbeid

med allerede eksisterende aktører og kommunale tjenester. Eksempel kan være det overordnede arbeidet til frivillighets-, folkehelse-, og SLT-koordinator.

4. Hva er ønsket utvikling når det gjelder tilgjengeligheten til politiets tjenester?

Via et tjenestested i politiet?

Via fysisk tilstedeværelse annet sted enn på et tjenestested? -

Via fysisk oppmøte?

Via telefon?

Via internett?

For Karmøy kommune er det viktig at politiet beholder politistasjon i kommunen. Et fysisk kontor forenkler kontakt med publikum og bedrer mulighetene for tverrfaglig samarbeid med andre aktører.

5. Ønsker kommunen et nytt tjenestested i politiet? Hvis ja, kan kommunen tilby lokaler, for eksempel samlokalisering med andre kommunale tjenester?

Karmøy politistasjon er i prosess for å finne mer egnede lokaler i Karmøy kommune. Det har vært dialog rundt prosessen blant annet i politirådssamarbeid.

Rådmannens konklusjon

Rådmannen mener at Karmøy kommune har et godt samarbeid med Karmøy politistasjon på de fleste områdene. Politiet og kommunen håndterer ulike lovverk og har derigjennom ulike handlingsrom i arbeidsfeltene sine. Det er viktig at både politi og kommune kjenner til hverandres mulighets- og handlingsrom for å finne best mulig løsninger i hver enkelt situasjon. Det er i påfølgende høringsinnspill punkt en til fem valgt å fokusere på de områdene rådmannen mener det er rom for forbedring for å videreutvikle polititjenestene og beredskapen.

Vedlegg:

Vedlegg:

Vedlegg:

Høring - bedre polititjenester og beredskap

Saksbehandler: Oddrun Lund

Kommunedirektør/rådmann: Vibeke Vikse Johnsen

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
066/22	Formannskapet	30.05.2022

Regionalplan for areal- og kraftkrevende virksomhet i Rogaland - uttale til planprogram

Rådmannens forslag til vedtak:

Formannskapet i Karmøy kommune har mottatt forslag til planprogram for Regional plan areal- og kraftkrevende virksomhet på høring. Arbeidet med regionalplanen er viktig for det grønne skiftet, og viktig for å opprettholde sysselsetting og legge til rette for vekst i Rogaland i årene fremover. Formannskapet i Karmøy kommune gir i hovedsak sin tilslutning til Rogaland fylkeskommune sitt planprogram. Kommunene på Haugalandet har samlet seg om noen felles innspill til planprogrammet:

- Planen bør ha en tidshorisont
- Det legges til grunn at det gjennomføres ROS- analyse i forbindelse med planarbeidet
- Kommentarer til plantema *Gode lokaliseringalternativer*: Planen må vise til konkrete mål og strategier for vern av andre samfunnsinteresser. Det er viktig å få et oppdatert kunnskapsgrunnlag og belyse konfliktpotensialet i forhold til landbruk-, natur-, friluftsinnteresser og kulturmiljø i områder som er lagt ut til utbyggingsformål men som ikke er regulert/ utbygd. Planen må også sikre at den etablerte senterstrukturen styrkes i tråd med ATP Haugalandet, også der ny type virksomhet vil gi større arbeidsplasskonsentrasjoner utenfor senterstrukturen. Det må legges til rette for miljøvennlige transportløsninger mellom byer og tettsteder med boligkonsentrasjoner og næringsområdene.
- Kommentarer til plantema *Krafttilgang og energiutnyttelse*: Regionens potensiale for produksjon av strøm kunne vært løftet tydeligere frem i planprogrammet. En større satsing på ENØK- tiltak som bidrag til krafttilgangen kunne også vært løftet frem i planprogrammet.
- Kommentarer til plantema *Relevant kompetanse*: Lokalisering av utdanningsinstitusjonene i fylket bør være et tema i planarbeidet. Spesialiserte utdanningsløp bør ligge nær der næringen er.

Saksutredning

Sammendrag

Rogaland fylkeskommune har satt i gang arbeid med regional plan for areal- og kraftkrevende virksomhet. Formål med planarbeidet er å tilrettelegge for verdiskaping og nye arbeidsplasser i Rogaland innenfor areal- og kraftkrevende virksomhet samtidig som miljøulemper og inngrep begrenses.

Planprogrammets sentrale tema er

- industrielle muligheter

- gode lokaliseringalternativer
- krafttilgang og energiutnyttelse
- relevant kompetanse

Kommunene på Haugalandet koordinerer sine uttalelser til planprogram for regionalplanen.

Bakgrunn for saken

Internasjonale og nasjonale klimamål gjør at og Norge og Rogaland må legge til rette for omstilling til en mer bærekraftig industri og næringsvirksomhet. Rogaland fylke har et særlig behov for nye arbeidsplasser og omstilling av næringslivet som følge av en forventet nedgang i petroleumsvirksomheten.

Rogaland fylkeskommune har derfor satt i gang arbeid med regional plan for areal- og kraftkrevende virksomhet. Formål med planarbeidet er å tilrettelegge for verdiskaping og nye arbeidsplasser i Rogaland innenfor areal- og kraftkrevende virksomhet samtidig som miljøulempen og inngrep begrenses. Areal- og kraftkrevende virksomhet omhandler næringsvirksomhet som trenger stor plass og/ eller mye kraft, som for eksempel datasentre, batterifabrikker og fiskeoppdrett på land.

Rogaland fylkeskommune har arrangert flere workshops med bred deltakelse som del av kunnskapsformidling og medvirkningsarbeid. Informasjon om planarbeidet er tilgjengelig på nettsiden til Rogaland fylkeskommune. <https://www.rogfk.no/vare-tjenester/planlegging/pagaende-plan-og-strategiarbeid/regionalplan-for-areal-og-kraftkrevende-virksomhet/>

Planarbeidet er organisert med et politisk råd og en administrativ prosjektgruppe med representanter fra kommunene i de ulike delregionene (ATP- områdene) i fylket, statlige myndigheter og regionale kraftselskap. Karmøy kommune er Haugalandskommunene sin representant i Rådet for areal- og kraftkrevende virksomhet og i den administrative prosjektgruppen.

Saks- og faktaopplysninger

Karmøy kommune har mottatt forslag til planprogram for regional plan for areal- og kraftkrevende virksomhet som nå er lagt ut til offentlig høring etter behandling i Fylkesutvalget 05.04.2022, sak 65/2022.

Høringsfristen er satt til 17. juni 2022. Karmøy kommune koordinerer sin uttale til planprogrammet med kommunene Haugesund, Tysvær, Vindafjord, Utsira og Bokn kommuner. Kommunene ønsker å behandle planprogrammet politisk. Politiske møter er satt opp med ulike datoer i kommunene. Kommunene sender derfor høringsinnspillene som egne vedtak.

Beredskap

Det legges til grunn at det gjennomføres ROS- analyse i forbindelse med planarbeidet.

Vurdering

Regional plan for areal- og kraftkrevende virksomhet vil gi nyttig kunnskap om hvilke næringer den enkelte kommune kan ha potensiale for å få etablert, samtidig som den ivaretar det regionale helhetsperspektivet.

Tre gledelige nyheter våren 2022 vil få stor betydning for næringsutvikling og samfunnsutvikling i Rogaland, og Haugalandet er i en særstilling. Beyonder planlegger å etablere batterifabrikk i Haugaland næringspark, med 5-600 arbeidsplasser på kort sikt, og opptil 2000 arbeidsplasser på lengre sikt. Regjeringen har satt nasjonalt ambisjonsnivå for havvind til 30 GW i 2040. Regjeringen har i revidert nasjonalbudsjett satt av 70 millioner kroner for å gjøre forundersøkelser på Utsira Nord og Sørlege Nordsjø II i sommer.

Kommunene har hatt anledning til å delta på workshops og er godt orientert om planarbeidet så langt gjennom egne møter med fylkeskommunen. Kommunene på Haugalandet har samlet seg om noen felles innspill til planprogrammet:

Det er i hovedsak et bra planprogram som er lagt ut til høring. Generelt kunne en tidshorisont på planen vært nyttig, for eksempel knytte den opp mot Parisavtalen sitt klimamål 2050. Planen må inneholde ROS- analyse.

Industrielle muligheter

Mye av industrivirksomheten i fylket og på Haugalandet er rettet mot petroleumsindustrien. I tillegg har vi større virksomheter som Hydro Aluminium på Karmøy og Eramet i Sauda, samt mekanisk industri.

Kommunene på Haugalandet har stort potensiale for ny areal- og kraftkrevende virksomhet. Haugaland næringspark på Gismarvik er organisert som et selskap eid av kommunene Karmøy, Haugesund, Tysvær, Vindafjord og Bokn. Parken har en klar ambisjon om å tiltrekke grønn industri med behov for store arealer og energi. Parken består av 5000 dekar regulert næringsareal med tilhørende havneanlegg og dypvannskai. Næringsparken ligger i direkte tilknytning til E39 mellom Stavanger og Bergen. Næringsparken ligger 15 km fra E134 Haugesund – Drammen, og ca 14 km fra Haugesund lufthavn og nasjonal havn på Husøy på Karmøy via fv547 T- forbindelsen. Ny kraftlinje fra Blåfalli til ny transformatorstasjon på Gismarvik vil gi næringsparken nye muligheter for kraftkrevende virksomhet. Nyheten om Beyonder sin planlagte etablering i næringsparken er gledelig, og bekrefter Rogalands og Haugalandets attraktivitet for denne type ny næring, i sterk konkurranse med det internasjonale markedet.

Rapporten Kunnskapsgrunnlag - Areal- og kraftkrevende virksomhet i Rogaland, Oslo- Economics (tabell 3-2) viser nødvendige innsatsfaktorer ved ulike typer areal- og kraftkrevende virksomheter, arealbehov, kraftbehov, infrastruktur og potensiale for antall sysselsatte. Dette er nyttig for å kunne peke ut aktuelle områder og tilrettelegge for industrielle muligheter i de ulike kommunene.

Gode lokaliseringalternativer

Denne type virksomhet har behov for store arealer, mye kraft, nærhet til flyplass og annen infrastruktur.

Haugaland næringspark har store ledige næringsarealer. De fleste kommunene på Haugalandet er eller skal i gang med revisjon av kommuneplanens arealdel, og kommunene har gode muligheter for å gjøre strategiske valg og legge til rette for ny virksomhet i egne planer, med bakgrunn i regionalplanen.

Karmøy kommune har arealreserver på totalt nesten 3000 da til næringsformål i gjeldende kommuneplan. Arealreservene er til dels spredt, mens de større sammenhengende arealene er lokalisert midt på øya, nær fv547 og E134. Husøy havn har godkjent reguleringsplan for utvidelse av havna.

Kommunene på Haugalandet er opptatt av at lokalisering av virksomheter må skje på steder med minst mulig konflikt med andre interesser og viktige samfunns mål. Det er derfor et godt plangrep å se på attraktiv lokalisering i allerede utbygde områder. Fokus på lokalisering muligheter for å legge til rette for sirkulærøkonomi og bruk av overskuddsvarme bidrar til bærekraftig utvikling.

Det er videre viktig å få et oppdatert kunnskapsgrunnlag og belyse konfliktpotensialet i forhold til landbruk-, natur-, friluftsinnteresser og kulturmiljø i områder som er lagt ut til utbyggingsformål men som ikke er regulert/ utbygd. Utredningstema *Behov for kunnskap* kunne gjerne vært mer konkret. Formuleringen *Hvor mye inngrep og nedbygging av arealer bør Rogaland akseptere?* kan slå uheldig ut dersom dette ikke knyttes opp til konkrete mål og føringer. Oversikt over vedtatte mål og

strategier for vern av andre samfunnsinteresser, bla. fastsatte jordvernmål, bør tas med. Gjennomført kartlegging av andre samfunnsinteresser i fylket og i kommunene er også viktig kunnskapsgrunnlag for å synliggjøre konfliktpotensialet.

Et viktig tema, som planen også bør ta stilling til, er hvordan lokalisering av virksomheter med høyt antall arbeidsplasser i næringsområder vil påvirke sentrumsutvikling, boligutvikling og transportutvikling i kommunene. Det er avgjørende at målene i gjeldende areal- og transportplaner følges opp, slik at satellittutbygging av bolig-, handel- og tjenesteyting (inkl. kontor) i nærliggende områder ikke blir en uheldig konsekvens av planen. Argumenter om kort arbeidsvei etc kan i noen tilfeller komme til å slå ut som byspredning. Regionalplan for areal- og kraftkrevende virksomhet må ha mål og strategier for å styrke den etablerte senterstrukturen og å legge til rette for miljøvennlige transportløsninger til nye større arbeidsplasskonsentrasjoner. Særlig i byområder som har definerte mål om nullvekst i personbiltrafikken vil dette være viktig å ha fokus på.

Utredningspunktet *Kan planprosessene forbedres for å bidra til tydeligere prioritering av areal og kraftkrevende virksomhet*, kan gjerne utvides til å gjelde - også på tvers av kommunegrenser.

Krafttilgang og energiutnyttelse

Strømproduksjonen i Rogaland skjer i hovedsak i indre deler av fylket, mens nettet er relativt svakt utbygd ut mot kysten der behovet er størst. Mye av kraftproduksjonen i Rogaland blir transportert ut, og effektuttaket er i ferd med å nærme seg grensen for kapasitet.

Planprogrammet har et sterkt fokus på behovet for økt effekt, og hvordan planen kan bidra til styrking av transmisjonsnettet og samordning mellom utbygging av kraftsystemet og næringsutvikling.

Regionens potensiale for produksjon av strøm kunne vært løftet tydeligere frem i planprogrammet. Her har det skjedd mye bare siden planprogrammet ble vedtatt lagt på høring. I regjeringens pressekonferanse 11.05. ble det kjent at regjeringens ambisjonsnivå for havvind er satt til 30 GW i 2040. Med dagens teknologi vil dette innebære om lag 1500 havvindmøller og om lag 120 TWh produsert kraft – omtrent $\frac{3}{4}$ deler av hele dagens kraftproduksjon i Norge. Regjeringen har i revidert nasjonalbudsjett satt av 70 millioner kroner for å gjøre forundersøkelser på Utsira Nord og Sørlige Nordsjø II allerede i sommer, noe som vil korte ned konsesjonsprosessene betydelig.

<https://haugalandvekst.no/ambisjonsnivaet-satt-for-den-nasjonale-havvindsatsingen/?fbclid=IwAR1usqLXMchUcDvcLdSrU62WShf1k2xMLqtCHQo3mVCFgZIYLAVbjgzk4E> Utsira Nord med 26 Twh grønn kraft fra havvind kan dermed være en realitet om noen år. For Rogaland og Haugalandet innebærer dette enorme muligheter for næringsutvikling og samfunnsutvikling. Met- Center sitt testsenter for vindturbiner til havs er etablert utenfor Karmøy, og utvidelse er under konsesjonsbehandling. Dommersnes i Vikebygd kan bli et viktig produksjonsområde for havvindmøller. Mulighetsrommet dette gir bør fremheves.

I siste møte i rådet for regionalplanen pekte vassdrags- og energidirektør i NVE, Kjetil Lund, på at man i Norge må ha et mye større fokus på ENØK- tiltak, og ikke bare satse på økt strømproduksjon. En større satsing på ENØK- tiltak kan fremskaffe bærekraftig ny energi fra eksisterende bygningsmasse og industri og vil også gi arbeidsplasser lokalt. Statlig satsing ved tilskudd til private og bedrifter er nødvendig for å få dette til ifølge Kjetil Lund. ENØK- tiltak som bidrag til krafttilgangen kunne også vært løftet frem i planprogrammet.

Relevant kompetanse

Mye av den tekniske kompetansen på fagarbeider- og ingeniørnivå som er relevant for noen av de nye næringene, er sysselsatt i petroleumsvirksomheten i dag. Andre næringer krever tilførsel av ny kompetanse. Planprogrammets fokus på kompetansebehovet og tett dialog med utdanningsinstitusjoner og næringsliv er derfor viktig, sammen med fylkeskommunens arbeid med Regional plan for kompetanse.

Spesialiserte utdanningsløp bør ligge nær der næringen er. Lokalisering av utdanningsinstitusjonene i fylket bør være et tema i planarbeidet, strategiske vurderinger av hvilke institusjoner som bør sentraliseres og hvor det bør være desentraliserte løsninger.

Rådmannens konklusjon

Rådmannen anbefaler at formannskapet gir sin tilslutning til forslag til planprogram, med de innspillene som Haugalandskommunene har samlet seg om.

Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m.m.

Plan- og bygningsloven

Energiloven

Vedlegg:

Regionalplan for areal- og kraftkrevende virksomhet - Offentlig ettersyn og høring av forslag til planprogram

Forslag Planprogram

Saksframlegg

Saksprotokoll FU

Saksbehandler: Siv Elisabeth Røksund Lie

Kommunedirektør/rådmann: Vibeke Vikse Johnsen

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
067/22	Formannskapet	30.05.2022

Samlesak for referatsaker

Underliggende saker:

070/22, Protokoll fra interkommunalt utvalg idrettssektoren - 15.03.22

071/22, Høring - «Bostøtten - opprydning og forankring» - Rapport fra ekspertgruppe

072/22, Høring - Forlengelse av midlertidig forskrift om tiltak for å ivareta tilgangen til legemidler, medisinsk utstyr og personlig verneutstyr under covid-19

KARMØY KOMMUNE

Dato: 23.05.2022

Arkivsak-ID.: 22/4962

JournalpostID: 22/32434

Saksbehandler: Siv Elisabeth Røksund Lie

Kommunedirektør/rådmann: Vibeke Vikse Johnsen

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
068/22	Formannskapet	30.05.2022

Samlesak for spørsmål